Ж-35

Жаяу Мұса

Ж 35
91908

Жаяу Мұса Байжанұлы

ӘН, КҮЙЛЕРІ

Нотаға түсірген Б. Ерзакович
Құрастырған М. Майчекин

ҚАЗАҚТЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ БАСПАСЫ
Алматы — 1960

АЛҒЫСӨЗ

Жаяу Мұса 1835 жылы қазіргі Павлодар облысы, Баянауыл ауданындағы «Ақшоқы» деген жерде туған. Әкесі Байжан шағын дәулетті шаруа кісі [illegible] адам болған.

Жасынан сергек, сезімтал Жаяу Мұса оқып білім алуға, өнер салып, серілік құруға талпынады. Ауылда қазақша оқып, хат танығаннан кейін енді орысша оқып, білім алуды үлкен арман етеді. Баласының бұл игі талабына Байжан да қарсы тұрмайды. Бірақ ел, [illegible] жат жүрмесін [illegible] баласын басқа жерге жіберуге [illegible] Байжанның шамасы [illegible] болмайды.

Сөйтіп, [illegible] [illegible] жүріп [illegible] талантты жасты [illegible] бір жылы ел арасын қыдырып жүрген татар саудагері [illegible]. Татар саудагерінің жалшысы Жаяу Мұса Қызылжар қаласына барады. Бір жағынан байға жұмыс істей жүріп, оқуға орналасады.

Бірақ тұрмыс, аяқ [illegible] кейін [illegible] ойын-сауық, той-думанға үйір Жаяу Мұса жастар бас қосқан кештерде ән айтып, гармон тартуға [illegible]. Оның осындай [illegible] [illegible] [illegible] де оның әуес [illegible] жеке-жеке жұмыстарға ғана пайдаланады. Мұсаның [illegible] да, жігіт бірге оқып жүрген [illegible] замандастары да ел араларындағы ойын-сауықтарға жиі шақыратын болады. Алдын сол оқу [illegible] білімі [illegible] Мұса атанады.

Жылдар өтті. [illegible] алғашқы [illegible] [illegible] бастаған Жаяу Мұса енді ән шығару ісімен де шұғылданады. Оның бұл саладағы тырнақалдысы осы күнге ел аузында айтылып жүрген «Жақ арғын» әні халыққа тез тарайды.

Жаяу Мұса Қызылжар қаласында үш жылдай оқығаннан кейін Омбыға барып, онда тағы да төрт жылдай орысша оқу оқиды. Бұл Жаяу Мұсаның жөнге [illegible] кезі еді.

Омбыда оқып жүріп, жазғы демалысқа еліне барған кездерінде ауыл адамдарынан аға сұлтан Мұсаның елге көрсеткен зорлық-зомбылығын естиді. Бұған Жаяу Мұса қатты қынжылады, халықтың жазықсыз жәбірленуіне жаны ашып, жауыздық іске жиіркене қарайды, оны әшкерелеу үшін Омбы газеттеріне бірнеше рет мақалалар жазады.

Бұрын алдынан шығар жан жоқ, не десе сол болып, қара деген қарғыс болып, мейманасы асқан сұлтанға Жаяу Мұсаның ашық жүзінде [illegible] бұл [illegible] үлкен соққы болып тиеді. Сұлтан Мұса осыдан бастап Жаяу Мұсаның соңына түседі. Бірақ, жігерлі жас [illegible] [illegible] [illegible] қалыптасып, қаламын қару етіп, Шорманның балаларының озбырлық, жемқорлығын әшкерелейтін өткір тілді өлеңдер мен шығармалар жаза бастайды.

Шорманов тұқымы сонымен қалмай, 1862 жылы 22 жасында Жаяу Мұсаны жала жауып, абақтыға қаматтырады. Сөйтіп, Мұса 12 жылға сотталып, Тобылға айдалады.

Жаяу Мұса Омбы түрмесінен Тобылға жөнелтілетіні [illegible] хабарын естіген жұрт оны көріп қалғысы келіп, жолдың бойына [illegible]. Халықтың сүйікті ақынының басына түскен бұл ауыр қайғыны көріп, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] жылайды. Сол кезде, аға сұлтан Мұса жиналған жұртты [illegible] Жаяу Мұсаға [illegible] тұрады да:

— Ей, ақ көзе! Қосшыңның [illegible] бар, енді күн қайда бар болады? «Әкін білмес әлек» деген осы. Мен сияқты сұлтанға қастық қылу [illegible] [illegible] [illegible] жанға [illegible] [illegible] оңай емес еді. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] жас. Мұнан былай жолың [illegible] жаманда,— деп тұқыртып жатады тіпті қатты тұрады.

Айтылып жатқан әңгіме [illegible] [illegible] мақтанған сұлтанның сөзіне орай Жаяу Мұса тілін тартпай, табанда өлеңмен жауап береді:

> Мең айтсам, пәрәнды айттым тілім ұшын.
> Татарлық [illegible] жер дәмі-тұзын.
> Жыланның екі басты ез [illegible],
> Қоймайтын [illegible] да айтар сөзім.—

деп, жиын топтың алдында аға сұлтанның айыбын бетіне басады. Сонымен қатар:

> Тобылға он екі жыл мен айдалдым,
> Артымда ел-жұртым бәрін қалдым,
> Сұлтанға екі жазығым жоқ-ақ еді,
> Жалақор жала жауып, мен сандалдым.

> Сәлем айт мен Қаржастың баласына,
> Кез болдым хан-сұлтанның жаласына.
> Шорманды кім көтерді мен білмеймін,
> Сонда да менен құтыла алсаң ба?—

деп айтылатын халыққа мұңын шағып қош айтысады. Жаяу Мұсаның жаңа тебіреністерлі бұл бағалы сөздері жиналған жұрттың сай-сүйегін сырқыратады. Олар қамығып жатып, тұтқынның бәсін, тез оралуына тілектестік білдіреді, ұлы басы сұлтанның сорақы әрекеттеріне қарсы айтып тарасады.

Жаяу Мұса полицейскийлердің айдауымен «Жаяу» осы жаяу жүріп, Тобылға әрең жетеді.

Мұсаға «Жаяу» деген ат тағылуының себебі осында болса керек. Ал, біреулер: ауыл басы Шорманның Мұстафасы Байжанның жалғыз атты жорғы Мұсаныкін аттан болуға арнайы, содан «жаяу» деген сөзді ат қосыпты дейді. Бірақ Жаяу Мұсаның «Ақ-сиса» дейтін әнінде:

Шорманның Мұстафасы атымды алып,
Атандым сол себептен Жаяу Мұса —

деуіне қарағанда, алғашқы айтылған сөздің дұрыстығы бар сияқты.

Жаяу Мұса Тобыл түрмесінде ұзақ уақыт жатып, қатты күйзеледі, солдаттан да жақындағы кейбір достарының кеңестері бойынша кезінде күндерінің қалғанын кең далада жүріп өткізуді ұнатады да, өз еркімен солдаттық қызметке баруды сұрап, жоғарғы орындарға арыз береді. Соның нәтижесінде ол 1865 жылы, 34 жасында Петербургке шақыртылып, солдаттық қызметке алынады. Сол кезде дунгандардың патшаға қарсы көтерілісін басу үшін жіберіліп жатқан Черняев отрядына қосылады.

Дунгандардың көтерілісін басқаннан кейін ол отряд Орта Азия елдерін аралап, Әулиеатаға келеді, мұнда да көтерілісшілерге қатты соққы беріп, қырғынға ұшыратады. Міне, осындай жойқын жерін, жаны түршіккен Жаяу Мұса одан әрі бұл отрядпен бірге болғысы келмей, бір түнде қашып шығады. Арада айлап жүріп, жүдеп-жадап, туған жеріне келеді.

Жаяу Мұсаның елге келгендігін естіген Шормановтар оны тағы да қуғынға ұшыратпақ болады, қашқын деп елге хабар таратады.

Ұзақ уақыт тұтқында, еріксіз солдаттық қызметте жүріп, жаңа елге келген Жаяу Мұса сағынған ел-жұртының ішінде еркімен бой жазып жүре алмай, тағы да қашып-пысып, қатал жаудың қолына түспеу қамын ойластырады.

Бірақ арамза жау ізін суытпай қоймаған соң, алыстау жерге барып, бой тасалау үшін Ақмола жаққа қарай жол тартады. Барған беті Жоламан Қыпшақ дейтін елді аралап, әр жерде әншейін де жүреді.

Жалғыз атты жолаушының мақсатсыз жай ғана жаяу емес екендігін аңғартқан күмәнді адамдары тамыстауларынан, жөн сұрастырғаннан кейін «мұндай жайда жүргендігін» Жаяу Мұса да жасырмай айтып береді. Оның басынан кешірген хал-жағдайына торғылас түсінген жұрт «Бұтаға қорғалаған торғайдың да жаны шалдығады», елі еліне қайтпай-ақ, біздің ортамызда бол,— деп мейірімділік көрсетеді.

Осындай ел құрметіне бөленген Жаяу Мұса ән салып, өлең айтып, жүрген жерін ойын-сауыққа кенелтіп жүреді. Бір күні сол елдегі Құлбай дейтін байдың үйіне келіп қонады. Құлбайдың баласы Сүйіндіктің Сапар дейтін қызымен танысып, соған үйленбек болады. Бірақ қалың жиһазы болғанмен Құлбайдың сараңдығын сынап, оны келемеждеп «Құлбай бай» деген күлдіргі ән шығарады. Бұл ән осы уақытқа дейін есірей ел аузында айтылып келеді.

Сапарға үйленіп, сол Құлбай аулында біраз тұрғаннан кейін Жаяу Мұса елінен бір кісіден хабар келеді.

Жаяу Мұсаны қолға түсіре алмаған Шормановтардың оған деген кастығы бұрынғыдан да күшейе түседі. Аулын өте қорлықпен жаз ішінде көшіріп жіберіп, барлық жер-суын Жаяу Мұсаның ағайындас Поштаев Хұсайын дегенге алып береді.

Міне, осы хабарды естіген соң хан-сұлтандардың мұндай айуандық әрекеттеріне қатты мазасызданған Жаяу Мұса жоғарғы ұлықтарға арыз жазып, олардың жолсыздық жұмыстарын әшкерелейді. Сөйтіп, біраз айтыс-тартыстан кейін істің ақыры Жаяу Мұсаның пайдасына шешіледі де, бұрынғы ата қоныстың айып-анжысымен қоса өзіне қайтарып алады.

Үш жүзге атым мәлім Жаяу Мұса,
Көрермін жалғыздың бәрі менідей түсе.
Аттыдан жаяу жүріп кем алмадым,
Жігіттер, шамам келсе, маған ұқса! —

дейтін әні осы кезде жарыққа шыққан көрінеді. Сондай-ақ Шормановтардың айдап салуымен ауылдың төл мекенін тартып алып, аулын қатты күйзелушілікке ұшыратқан жаулы Хұсайын Поштаевқа

Поштаев бір Айдабол баласы едік,
Енеміз бір қыстауға талас едік.
Жартысын Шормановтың жартамын деп,
Салдың қой ауылымызға мұнша бүлік. —

деп ашынғандығын айтып, өлең шығарады.

Айтысқан жауын жеңіп, көңілі жайланған Жаяу Мұса Сапарды еліне алып келіп, ауыл ішінде ойын-сауығын өрбітіп, серілік құру жолына түседі. Бірақ бұл жағдай онша берік болмай, кек жауларының жеңілгенін сіңбестен ебін тауып, тағы да тұтқынға алдыру әрекетін жасайды. Ол үшін әр жерден аңдушылар қойып, қалайда қолға түсіру қамын ойлайды.

Бір күні Жаяу Мұсаның өз ауылында екенін аңдығаннан кейін Павлодардан бір топ солдаттар жіберіп, ұйықтап жатқан жерінде ұстатады, оның қол-аяғын байлап, оңаша үйге қамап тастайды да, өздері қой сойдырып, ойын-сауық жасап, қаннен-қаперсіз отыра береді.

Осы кезде ауыл жігіттері Жаяу Мұсаның оңашадағы үйіне жасырын кіріп келеді де, қамауда отырған солдаттардың қаруларын тартып алып, өздерін құрықпен байлап салады.

Жандарынан шошынған солдаттар жалынып-жалбарынып, өз бастарын әрең дегенде босатып алады да, алды-артына қарамастан қашып жөнеледі.

Алайда, істің ақыры насырға шабатынын білген Жаяу Мұса тыныш жата алмай, Шорман тұқымдарының тасқынына тұрғысы келеді.

Бірақ, қайда барарын білмейді. Бұрынғыдай ауыл маңындағы тағы арасы тыныш болмайтынын сезеді.

Ақыры тәуекелге бел байлап, алыс жерге қоныс аудара тұруға бел байлайды.

Сөйтіп, алыс жолға сапар шеккен Жаяу Мұса Қазан қаласына барады. Онда татар халқының музыка мәдениетімен танысады. Қала халқымен біраз үйренісканнан кейін ойын-сауықтарға қатысып, өзінің әншілік қабілетін танытады. Творчестволық еңбектерін көптің алдына тартады.

Осы кезде Жаяу Мұса:

Қыздары Қазан сипатын,
Қылықтың сүйіп сымбатын.
Көрдім талай ертінің,
Жақсы, жаман кейбетін.
Алты ай тұрып Қазанда,
Байқадым қыздар әртістік.—

деп, Қазан қыздары атты күлдіргі ән шығарады.

Қазанда алты ай тұрып, ел-жұртын әбден сағынған Жаяу Мұса бұрынғыдай қашып-пысып жүріп, бас

сауталағанша, өзге барғаның жөн болар деген тоқтамға келеді.

Жаяу Мұса еліне келсе, ауылы орнында жоқ. Шорманның тұқымдары мал-мүліктерін талан-таражға салып, таратып алыпты, туған-туысқандарын тоз-тоз қылып жіберіпті.

Хан-сұлтандардың бұл зорлығы Жаяу Мұсаға бұрынғысынан да қаттырақ батады.

Қарсылық көрсетуге шамасы келмеген Жаяу Мұса жаяу-жалпылап жүріп, Омбыға барып, губернаторға шағым жасайды. Губернатор Шормановтың қолтығындағы ісіне тез тыйым салынсын, Жаяу Мұсаның ата қонысы, талауға түскен мал-мүлкі түгелдей өзіне қайтарылсын деп, Павлодар оязына қағаз жазып береді.

Бұл барған сапары сәтті болып, үлкен қуанышпен қайтқан Жаяу Мұса арада бірнеше күн жүріп, Павлодарға келеді де, оязға кіріп, губернатордың жазған бұйрығын ұсынады.

Бірақ ол тағы бір қолайсыздық жағдайға кездеседі. Ата жауы, аға сұлтан Мұсаның оязбен бірге отырғанын көріп, жүрегі қатты шошынады. Олар губернатордың бұйрығын оқып, екі жақтан зіркілдей жөнеле береді. Неге өтірік арыз жазасың, деп жер-жебіріне жетеді. Жаяу Мұса да олардан тілін тартпай, Мұсаның әділетсіздігін айтып, әйбатын бетіне басады.

Омбыға шошынғаннан жаяу бардым,
Арада күн-түн жүріп, шаршап талдым.
Бұйрығын губернатор әкелсем де,
Пәлеге ашылмастай енді қалдым. —

деп басталатын Жаяу Мұсаның бір өлеңі осы кезде жарыққа шыққан көрінеді.

Ояз Мұсаны жақтағысы келіп, қаншама жан тарасқанымен де, губернатордың бұйрығын орындамай отыра алмайды. Жаяу Мұсаның арызында көрсетілген талаптары түгелімен жүзеге асады.

Алайда, Мұса Шорманов Жаяу Мұсаға деген қастық әрекетін үдете береді.

Бір жылы маңайдағы ауылдың шабындығын жеді деген жаламен Жаяу Мұсаның бір топ бұзауын қырғызып тастайды.

Бұл сияқты шектен асқан қастықтың арасында Жаяу Мұса мынадай өлең шығарады:

Ей, Мұса, мен не жаздым саған жарқын,
Күшпенен тоздырдың ғой ауыл халқын.
Бұзауын ауылымның қырып салдың,
Көрерсің не болғанын істің артын.

Мақтанба басыңдағы бағыңызға,
Қартаймақ қиын болар тағыңызда.
Сізге де сорлы болу қиын емес,
Бағыңнан бағың тайған шағыңызда.

Бұдан біраз уақыт өткеннен кейін аға сұлтан Мұса атақты Арап ұрысы бастаған бір топ адамдарды жіберіп, Жаяу Мұса ауылының тағы да барлық жылқысын айдатып алады.

Сөйтіп, Шорман балаларымен Жаяу Мұсаның арасындағы жауласудың өрті өршіп түседі.

Жаяу Мұса тағы да Омбы губернаторына арыз беріп, ұрланған жылқыларын орнына салдырады да, Арапты түрмеге алдырады. Соның артынан көп кешікпей-ақ Мұса да аға сұлтандық қызметінен босатылады.

Алысқан жауын жеңіп, көңілі жайланған Жаяу Мұса да жасынан өнерлі жігіт-желеңдерді жинап алады да, серілік құрып ел аралайды.

Жаяу Мұсаның ел арасында беделі артып, сайлықтарға еркін өнер жасай бастауын көре алмай, қатты күйінген Мұса оған соқтығу үшін сылтау тапқысы келеді. Сол мақсатпен оның қыран бүркітін сұратып кісі жібереді. Оған ызаланған Жаяу Мұса:

Ей, Мұса, құс сатпаймын дүние малға,
Болсам да жаяу кедей жүрмен жалға.
Арам мал елден алған жиындыны
Алмақ түгіл, ұстамын сірә қолға. —

деп хат жазады.

Жаяу Мұсаның бұл жауабы жанына шірдей қадалған ол не істерін білмей, іштен тынады. Бұрынғыдай айдатып, байлататын әкімшілік әмірі енді жүрмейтініне үлкен өкінеді.

Сөйтіп көрнеу күш жұмсау қолынан келе қоймаған соң, жасырын қастық жасау жолын қарастырады. Бір арамзаны ақшаға жалдап Жаяу Мұсаға у бергізеді. Бірақ дер кезінде емделіп, ауруханада үш ай жатқаннан кейін Жаяу Мұса аман-есен жазылып шығады.

Бұл кезде Жаяу Мұсаның өнерпаздық даңқы өз ортасынан асып, көршілес отырған Қарқаралы, Көкшетау, Ақмола елдеріне түгел жайылады. Өйткені осы елдерді бір кездерде ол өзі де аралап, шарықтата ән салып, күмбірлете күй шерткен болатын.

Жаяу Мұса серілікпен ел аралап жүрген кезінде әйелі Сапар қатты ауырып, 1895 жылы отыз жеті жасында қайтыс болады. Мұсаның Сапардан туған бір ұл, бір қызы нағашысының қолында жетім қалады.

Хан-сұлтандардан соққы көріп, еш тұрақтай алмай, қашып-пысып жүргенде кездескен сүйікті жары Сапардың кенеттен қайтыс болуы Жаяу Мұсаның жанына қатты батады. Жанына жалғыз ұлы Салықты ертіп, Сапардың қабырының басына барады. Сол жерде отырып қайғылы мұңды күйін шерткендей болады.

Келдім, Сапар, басыңа,
Жалғыз Салық қасымда.
Кеттің, Сапар, бұл дүниеден
Отыз жеті жасыңда.

Қайғыға қайғы қосылды,
Тасыған көңілім басылды.
Артыңда қалған қос жетім,
Аллам кімге асады? —

деп «Сапар» атты ән де шығарады.

Сапар қайтыс болып, жасы алпыстан асқаннан кейін-ақ Жаяу Мұса бұрынғыдай ел аралауын да азайтып, біртіндеп үй шаруашылығымен ғана айналысады.

Әуелден мал жинамаған ол жасы ұлғайып қалған кезде кедейліктің тауқыметін тартады. Осыған байланысты:

Жеттім кедейшіліктің бір сорғалы,
Жоқ болса жалғыз атың өлгенімен тең,
Үйімнен тату құрбым құр аттанса,
Немене бұл дүниеден үміттенгің.—

деп басталатын «Қоңыр» дейтін әнін шығарған көрінеді.

Тегінде Жаяу Мұсаның шығармалары кейбір кездейсоқ жағдайларда ғана емес, үнемі кезеңді бір

тақырыптарға [illegible] байқалады. Оның [illegible] де осы жанрдағы [illegible] жұмыс [illegible] Мұсаның [illegible] «Шорманға», «Бұлау [illegible]», «Арап батыр», «Бал [illegible]», «Сұрша қыз», «Гауһар қыз», «Қазей [illegible]», «Ақ [illegible]», «Баян сұлу» сияқты [illegible] осы айтылғандардың айғағы бола алады.

Айта кететін бір жай Жаяу Мұсаның көбір [illegible] айтады. Мысалы, «Ақ сиса», «Хаулау», «Көк [illegible]», «Құлбай [illegible]», «Сапар» сияқты әндерінің [illegible] Ақмолдағы [illegible] Қошмұхан Бабаков [illegible] Қарқаралы [illegible] Құан Лекеров [illegible] Жүсіпбек Елебековтың айтуларында бірақ [illegible] бірдей байқалады.

Осыған қарағанда, әр [illegible] әндері [illegible] үйренушіне айтып кеткенге ұқсайды. Бірақ бұл жинаққа сол әндердің түрлі варианттары берілді [illegible]

Әнші [illegible] Мысалы «Ақ сиса» әнін біреулер

Үш жүзге атым шыққан Жаяу Мұса,
Жүрмейді кімдер жаяу [illegible] қашса.
Атыңнан жаяу жүріп көп салдым,
Жігіттер, шамаң келсе маған ұқса,—

десе, біреулер

Ақ сиса, қызыл сиса, сиса-сиса,
Қалмайды [illegible] жаяу [illegible] қашса.
Шорманның Мұстафасы атымды алып,
Атандым сол себептен Жаяу Мұса,—

деп айтып жүр. Сондай-ақ:

Ләрмә, [illegible] жүрекі [illegible],
Соңғы [illegible] Ләззаның [illegible],
Көрсеңіз [illegible],
Сонда да [illegible] —

дейтін әнін «Ақ сиса» әнінде де, «Хаулау» әнінде де айтылып келеді. Сондықтан бұл жинақта осы әндердің мазмұнына қарай сөздері де өзгеріп алынды.

Ал, енді [illegible] текстерінің [illegible] жазылған [illegible]

Жаяу Мұсаның «Әлдижан» дейтін әнінің 1-шумағындағы:

Ішкен асы [illegible] шай [illegible],
Кейін [illegible] жай [illegible],
Жұлдызға [illegible] керек,
Тірлікой жаяу [illegible] —

дейтін төрт жол «Гауһар қыз» атты әнінде де кездеседі. Ал, осы әндердің [illegible] сөздер де [illegible] келеді. Міне бұл жағдайлардың барлығы [illegible] болуы тиіс.

Жаяу Мұса [illegible] 1880 жылдары [illegible] 60 беттей қолжазбасын Қазақ ССР Ғылым академиясының экспедициясы 1955 жылы Қазақ университетінің архивінен тапқан. Бұл [illegible] Қазақ [illegible] тапсырылған болуы керек.

Сондай-ақ, тағы да [illegible] 1955 жылы Қазақстанның Ғылым академиясына [illegible]. Оның ішінде [illegible] Қытай [illegible] «Қытай [illegible]» дейтін әні де бар.

Үлкен [illegible] Жаяу Мұса Октябрь [illegible] кейін де [illegible] келтірді.

1929 жылы ел ішіндегі [illegible] байлардың [illegible] мал-мүліктерін [illegible] жұмысына да белсене [illegible].

[illegible] Жаяу Мұса 1929 жылы 94 жасында өзінің туып-өскен жерінде қайтыс болады.

Оның [illegible] мұрасы [illegible] берілді.

М. [illegible]

АҚ СИСА
(I ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Тайсалмай, жаны сүйсіне. Решительно и горячо. ♩ = 100

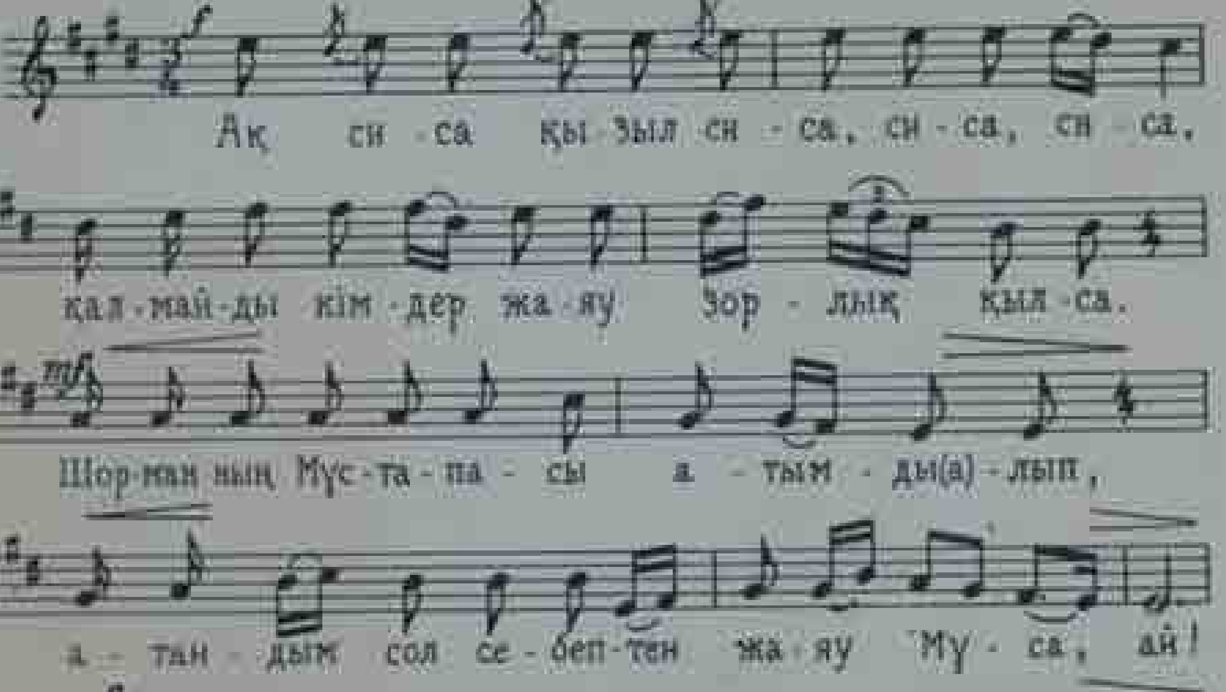

АҚ СИСА

(I түрі)

Ақ сиса, қызыл сиса, сиса-сиса,
Қалмайды кімдер жау зорлық қылса.
Шорманның Мұстафасы атымды алып,
Атандым сол себептен жау Мұса.

Ақ сиса, қызыл сиса, сиса-сиса,
Жүрмейді кімдер жау зорлық қылса.
Бәйлиры Орыс-Қазақ қашқын дейді,
Кәпер ең қашқандықты күнім туса.

Үш жүзге атым мәлім жау Мұса,
Жүрмейді кімдер жау зорлық қылса.
Аттылап жаяу жүріп кек аламын,
Жігіттер, шамаң келсе, маған ұқса.

АҚ СИСА
(II ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Қайраттана. Мужественно. ♩= 100
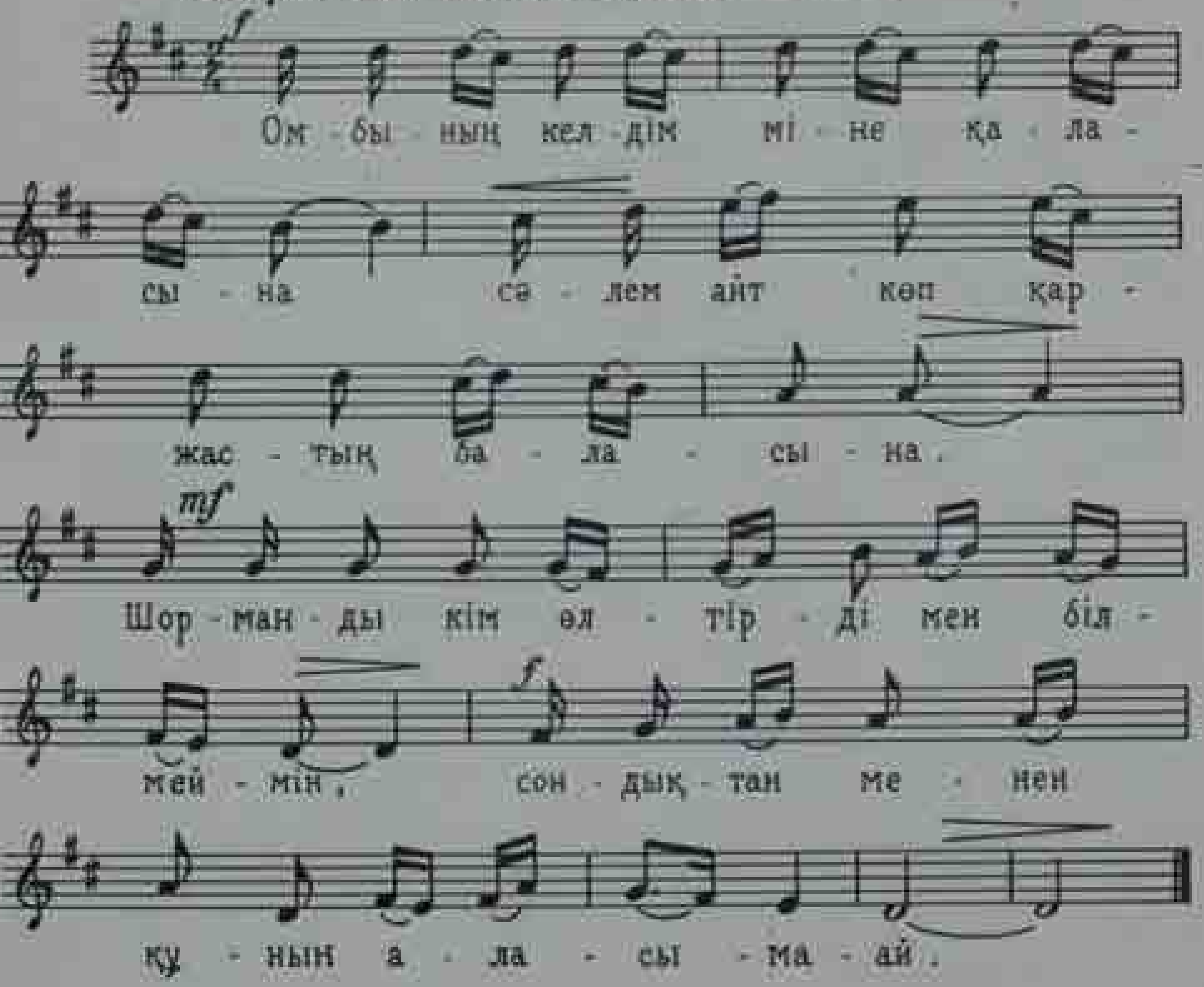
Омбының келдім міне қаласына,
Сәлем айт көп Қаржастың баласына.
Шорманды кім өлтірді мен білмеймін,
Сондықтан менен құнын аласы ма?

Поштаев бір Айдабол баласы едік,
Екеуміз бір қыстауға-талас едік.
Жыртысын Шормановтың жыртамын деп,
Салдың ғой аулымызға мұнша бүлік.

КӨКАРШЫН
(І ТҮРІ)

Ж. Елебековтің айтуы бойынша жазылған.

Еркін, ашық үнмен. Смело и ярко. ♩= 116

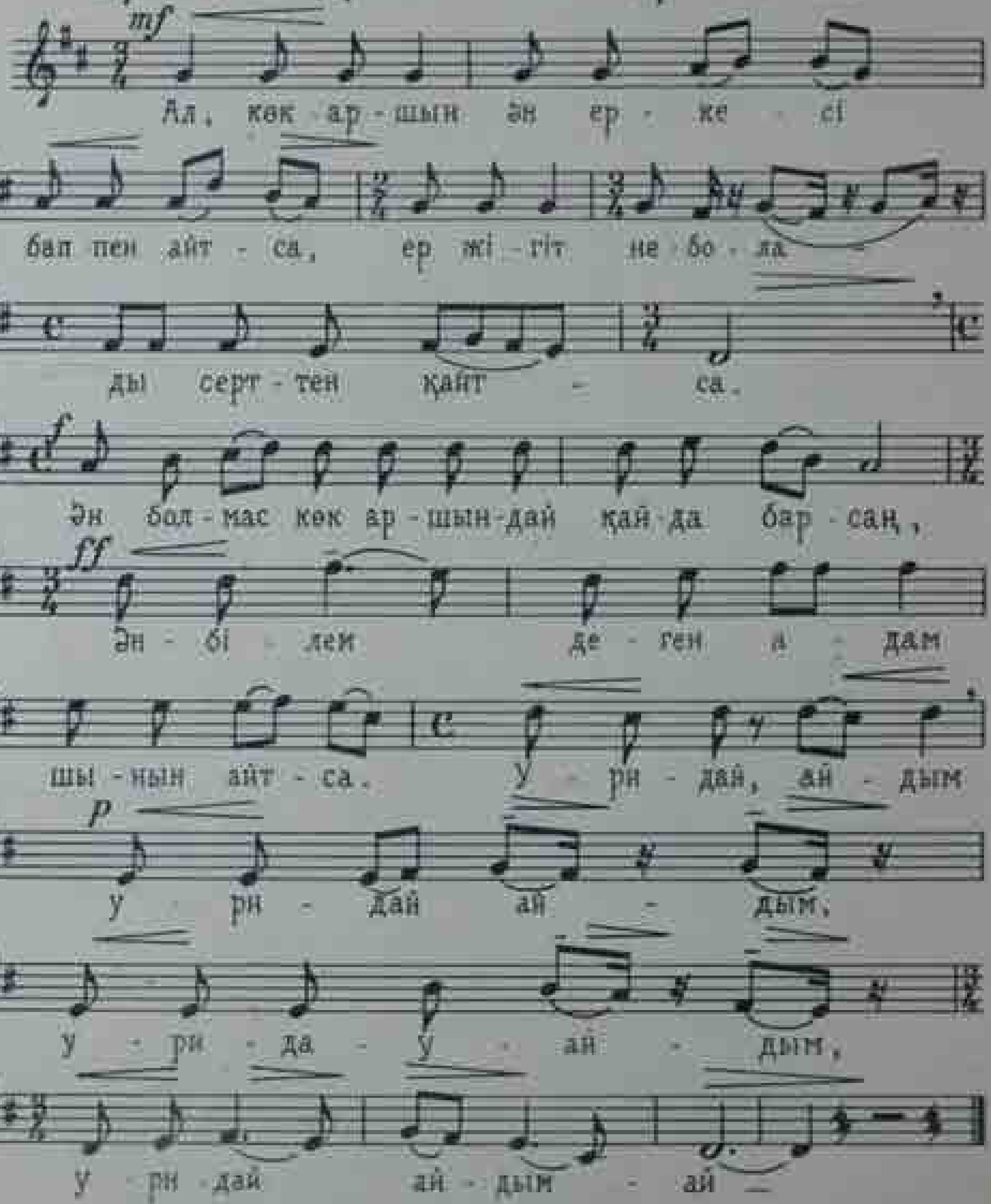

КӨКАРШЫН

Көкаршының ең ерекше басшы айтса,
Ер жігіт не болады серттен қайтса.
Ән болмас көкаршындай қайда барсаң,
Ән білем деген адам ыңылып айтса.

Көкаршын көңілімді көтерген әнім,
Сүйеді, сұлу әнді менің жаным.
Айқайлап шырқағанда жүз құбылтып,
Кетеді бойым балқып, қызып қаным.

КӨКАРШЫН
(II - ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Жылдам. Быстро. ♩ = 120

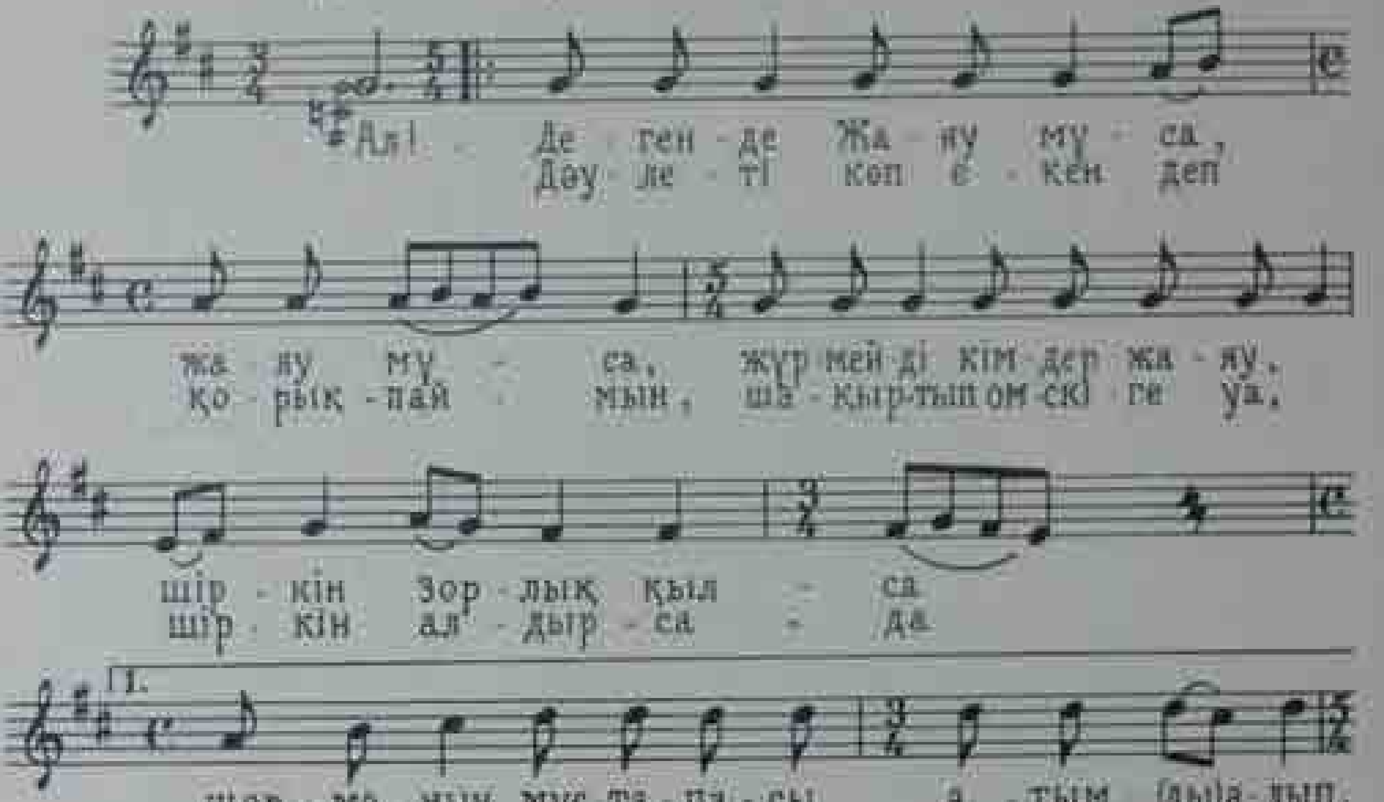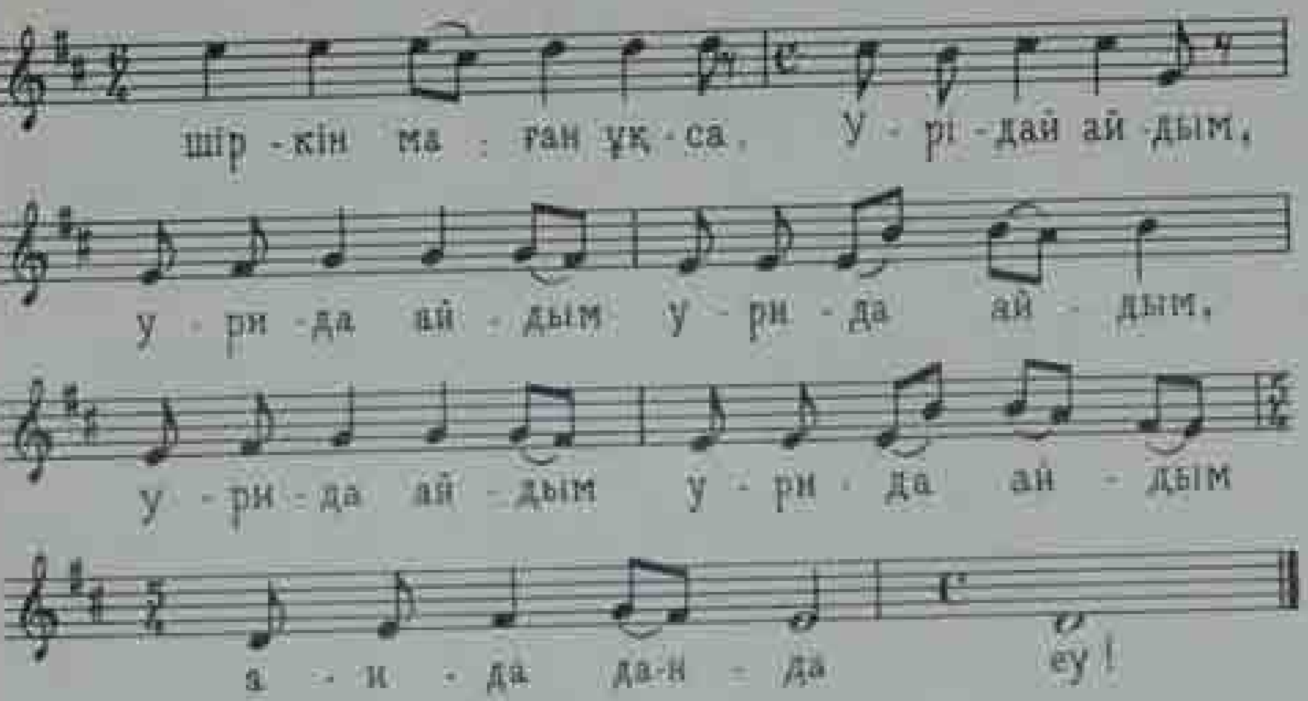

Дегенде, Жаяу Мұса, Жаяу Мұса,
Жүрмейді кімдер жаяу, зорлық қылса.
Шорманның Мұстафасы атымды алып,
Атандым сол себептен Жаяу Мұса.

Дәулеті көп екен деп қорықпаймын,
Шақыртып Омскіге алдырса да.
Аттыдан жаяу жүріп кек аламын,
Жігіттер, шамам келсе маған ұқса.

ХАУЛАУ

(I–ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Еркін, тайсалмай. Бодро, энергично. ♩= 116
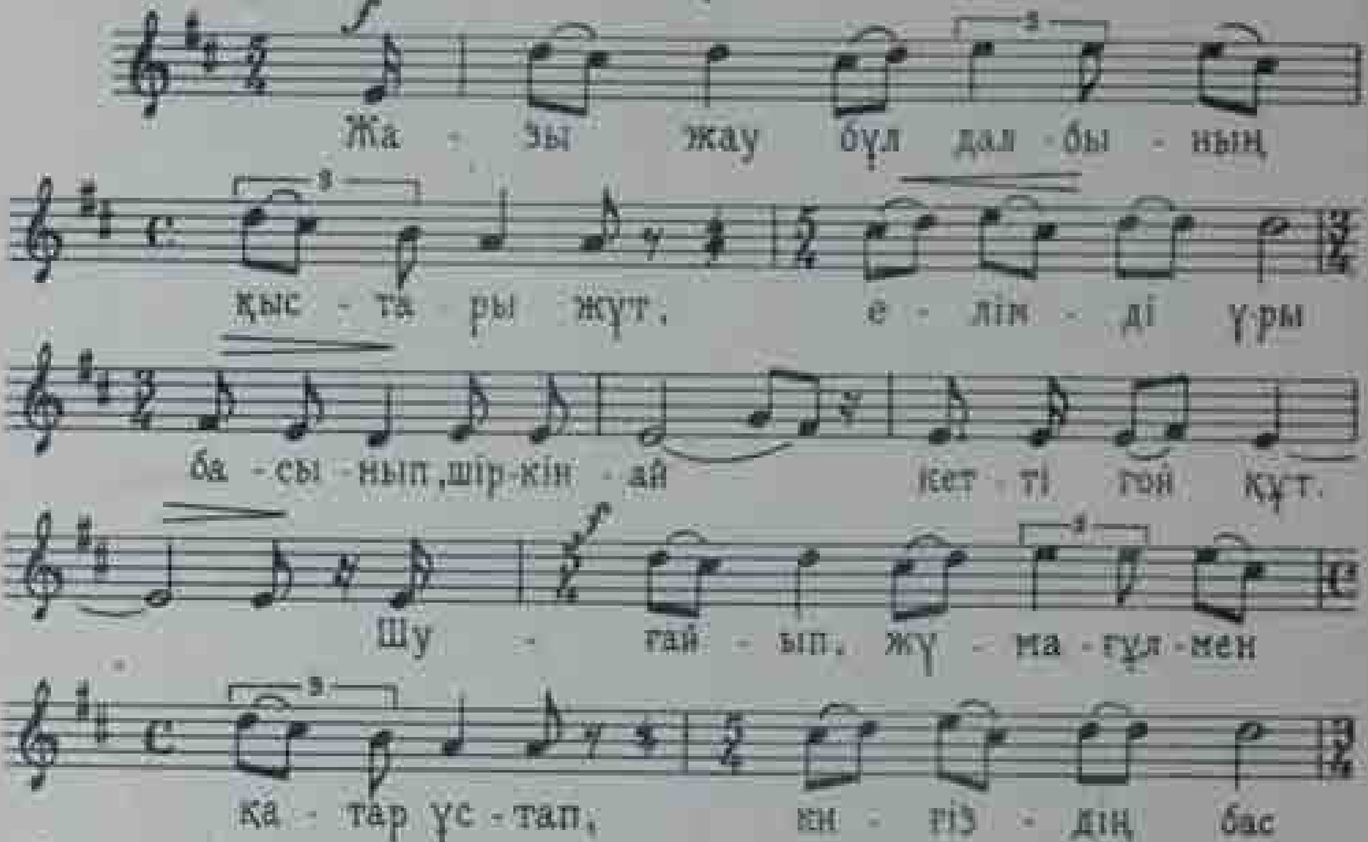
ХАУЛАУ

Жазы жау бұл Далбының, қыстары жұт,
Елімді ұры басынып кетті ғой күт.
Шұғайып, Жұмағұлмен қатар ұстап,
Кигіздің бас басына өшпең бүркут.

Мен міндім майда жал мен қаз мойынды,
Мекенім Баян тауы кейін қалды.
Қорлыққа жас та болсам шыдай алмай,
Өмірім Мұса менен дауға қалды.

Дариға, іш күйеді зорлығына,
Сенді ғой мал-басының молдығына.
Қорқамын тағы әуре соғама деп,
Сонда да шыдамаймын қорлығына.

Жаныма батқандықтан ашынғанмын,
Мен неге жанумын деп басыламын.
Малым жоқ Шорман айдап алатұғын,
Зорлығын Мұстафаның паш қыламын.

ХАУЛАУ
(II ТҮРІ)

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Еркін, тайсалмай. Не спеша, выразительно. ♩= 116
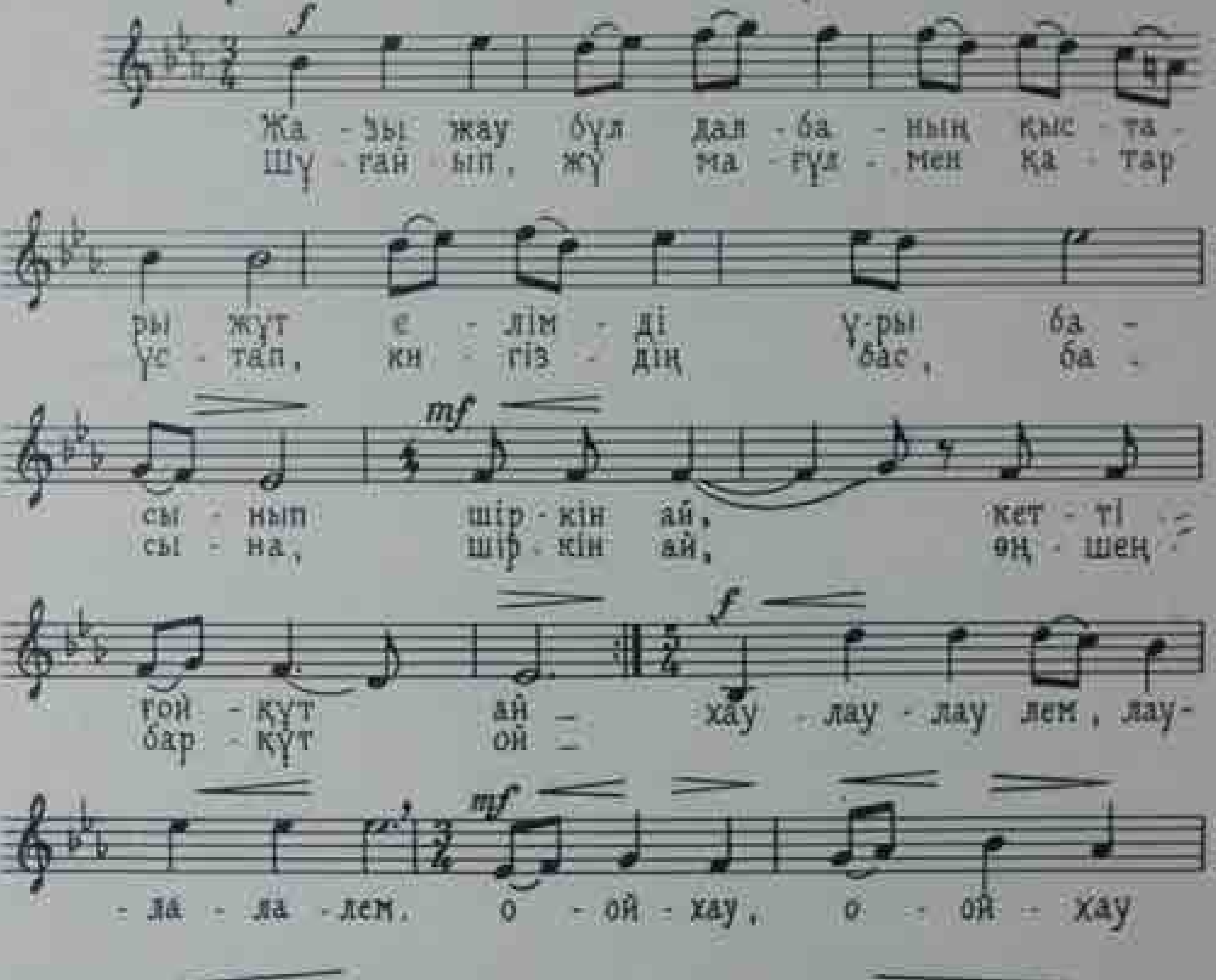
ХАУЛАУ

Жаты жау бұл Даабының, қыстары жұт.
Елімді ұры басынып кетті ғой кұт.
Шұғайып, Жұмағұлмен қатар ұстап,
Кигіздің бас басына мешен барқұт.

Мен міндім майда жал мен қаз мойынды,
Мекенім Баян тауы кейін қалды.
Қорлыққа жас та болсам шыдай алмай,
Өмірім Мұса менен дауға қалды.

Дариға, іш күйеді зорлығына,
Сенің ғой мал-басының молдығына.
Қорқамын тағы әуре соғама деп,
Сонда да шыдамаймын қорлығына.

Жаныма батқандықтан шыдамаймын,
Мен неге жауымын деп басылмаймын.
Малым жоқ Шорман айдап алатұғын,
Зорлығын Мұстафаның паш қыламын.

906476

САПАР
(I ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

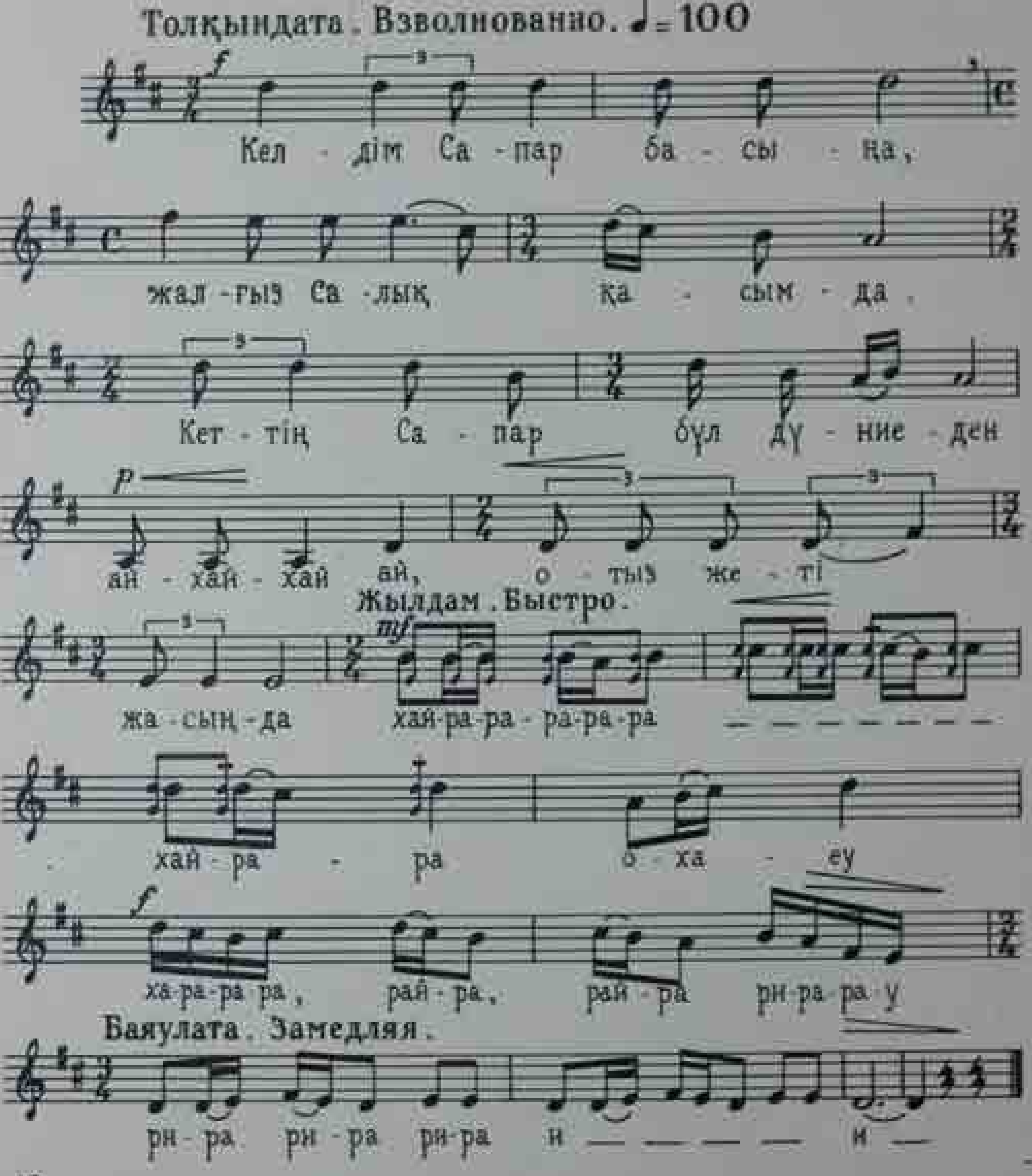

САПАР

Келдім, Сапар басына,
Жалғыз Садық қасына.
Кеттің, Сапар, бұл дүниеден,
Отыз жеті жасында.

Қайғыға қайғы қосылды,
Тасыған көңілім басылды.
Артыңда қалған қос жетім
Апалап кімге асылды.

САПАР
(II ТҮРІ)

С. Мусинның айтуы бойынша жазылған
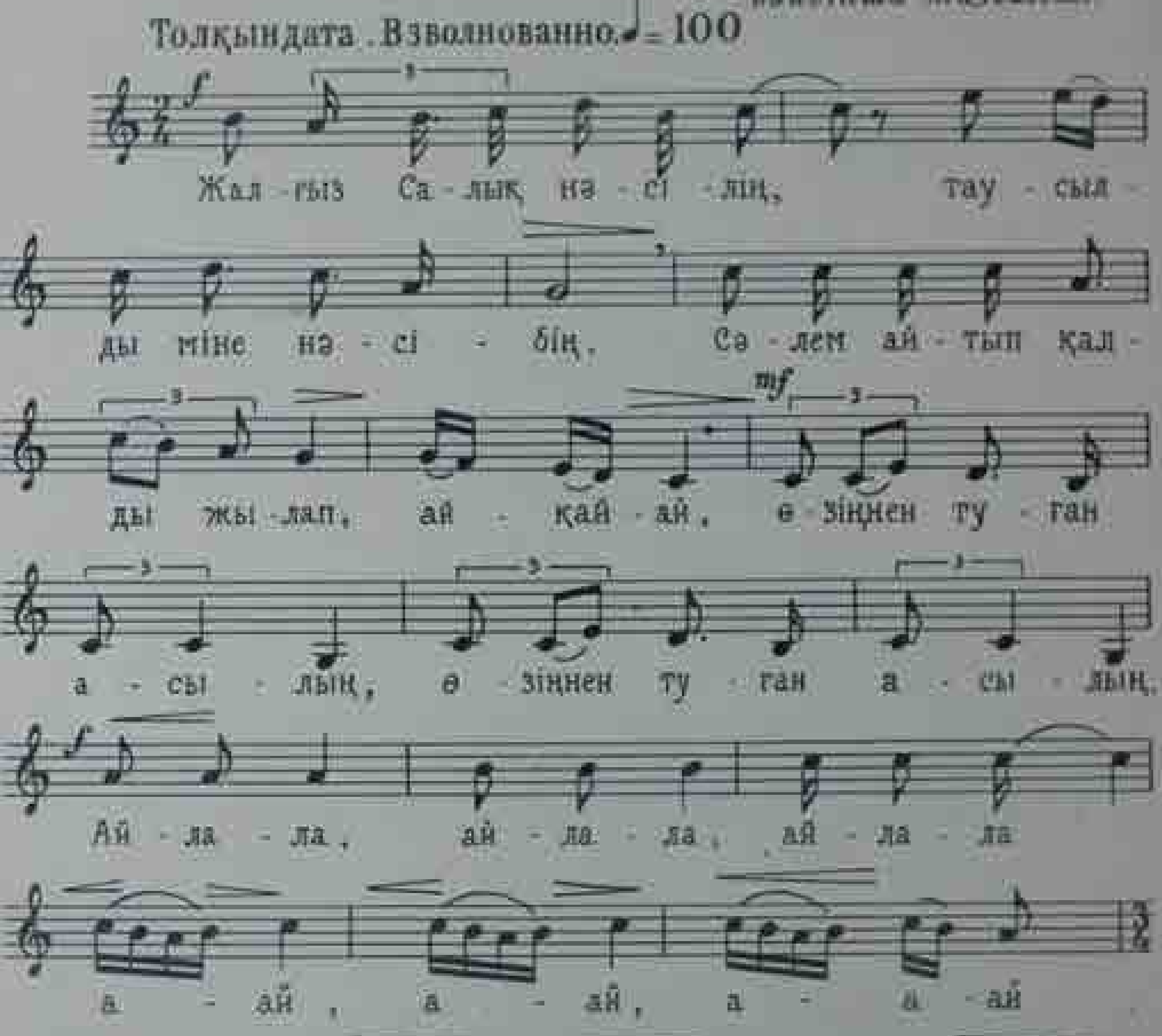
САПАР

Жалғыз салық нәсілінің,
Таусылды міне нәсібің.
Сәлем айтып қалды жылап,
Өзіңнен туған әсемдің.

Сәлем айтты, ол онда,
Топырақ сыны бұл халда.
Қара шымды жамылып,
Жатқаның мынау шыңдарда.

Қайғысы жағын тым батты,
Ауырып Сапар көп жатты.
Білген екен өлерінде,
Жалғыз, қалқам, деп жатты.

СҰРШАҚЫЗ

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Қайратпен . Кең үнмен . Мужественно . Широко . ♩= 84

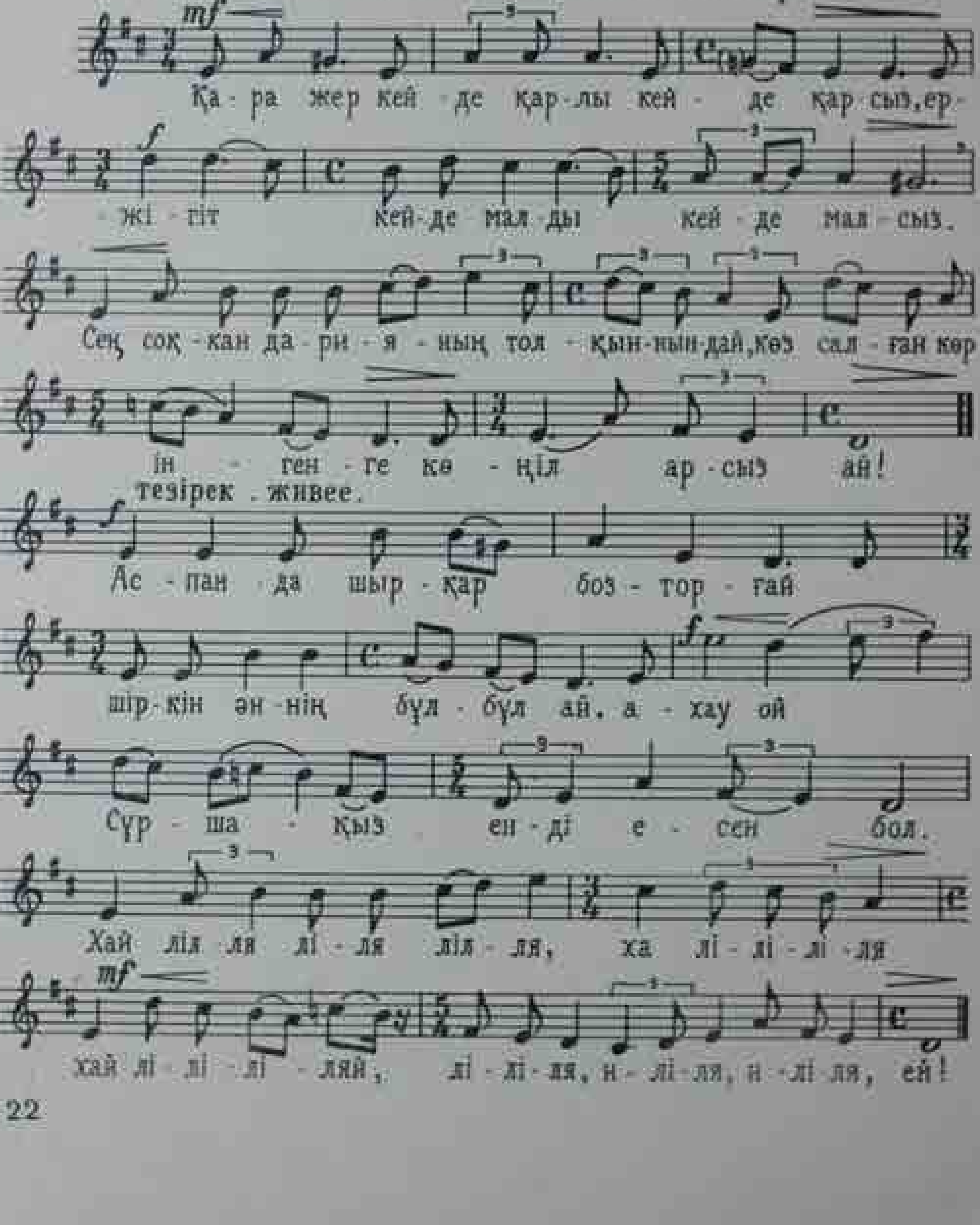

СУРША ҚЫЗ

Қара жер кейде қарлы, кейде қарсыз,
Ер жігіт кейде малды, кейде малсыз.
Сең соққан дарияның толқынындай
Көз салған көріктіге көңіл арсыз.

Қайырмасы:

Аспанда шырқар бозторғай,
Шіркін, әнің бұлбұлы-ай
Ахау, ой Сурша қыз,
Енді есен бол

Басынан қара таудың құлағаным,
Көкітін көрбестінің сылағаным,
Түсімде сен есіме, беу қарағым,
Құшақтап мамық жастық жылағаным.

Қайырмасы.

Неше жыл жүрсем дағы мен айдауда,
Шыдаймын, қажымаймын денім сауда
Дам жазып осы жолдан аман қайтсам,
Сурша қыз, көрісерміз Баян тауда.

Қайырмасы.

ГАУҺАР ҚЫЗ

ӘНДІЖАН. (І ТҮРІ)

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Сабырмен. Не спеша. ♩ = 80
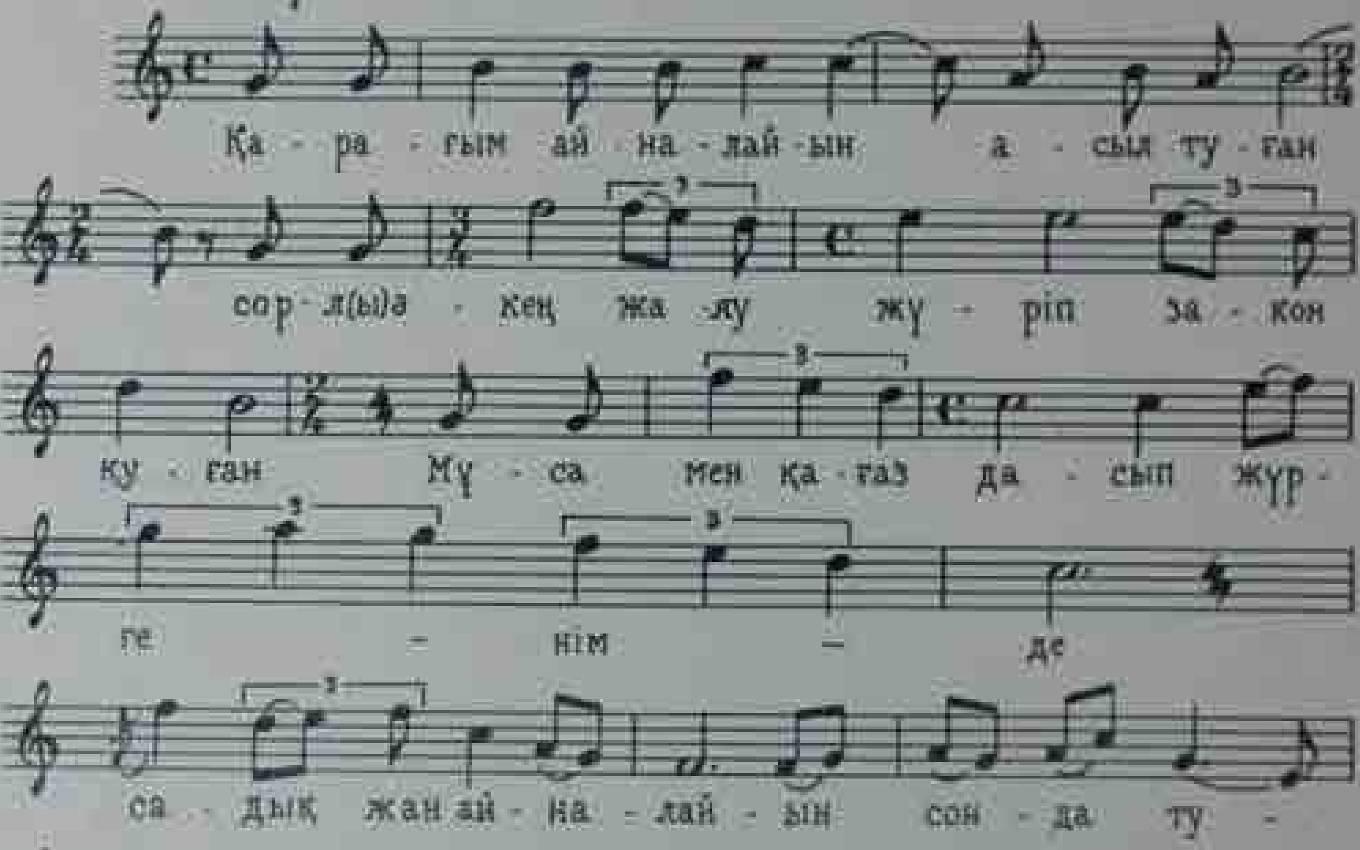
ГАУҺАР ҚЫЗ

Қарағым, айналайын асыл туған,
Сорлы екен жылау жүріп, закон қуған.
Мұсаның қағаздасып жүргенімде,
Салықжан айналайын сонда туған.

Қайырмасы

Уа, әкеджан, әлдижан,
Көңілім сүйген Хусниджан.
Ахау, ой, Гауһар қыз,
Алма мойын, қоңыр қатым.

Ішуге Омбы барып шай таппадым,
Қайтейін, қайран жүрек, жай таппадым.
Жұлдызға аспандағы қол созам деп,
Торыдай жауыр болған қайқақтадым.

ГАУҺАР ҚЫЗ

ӘНДІЖАН. (II–ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Савырмен. Не спеша. ♩= 80
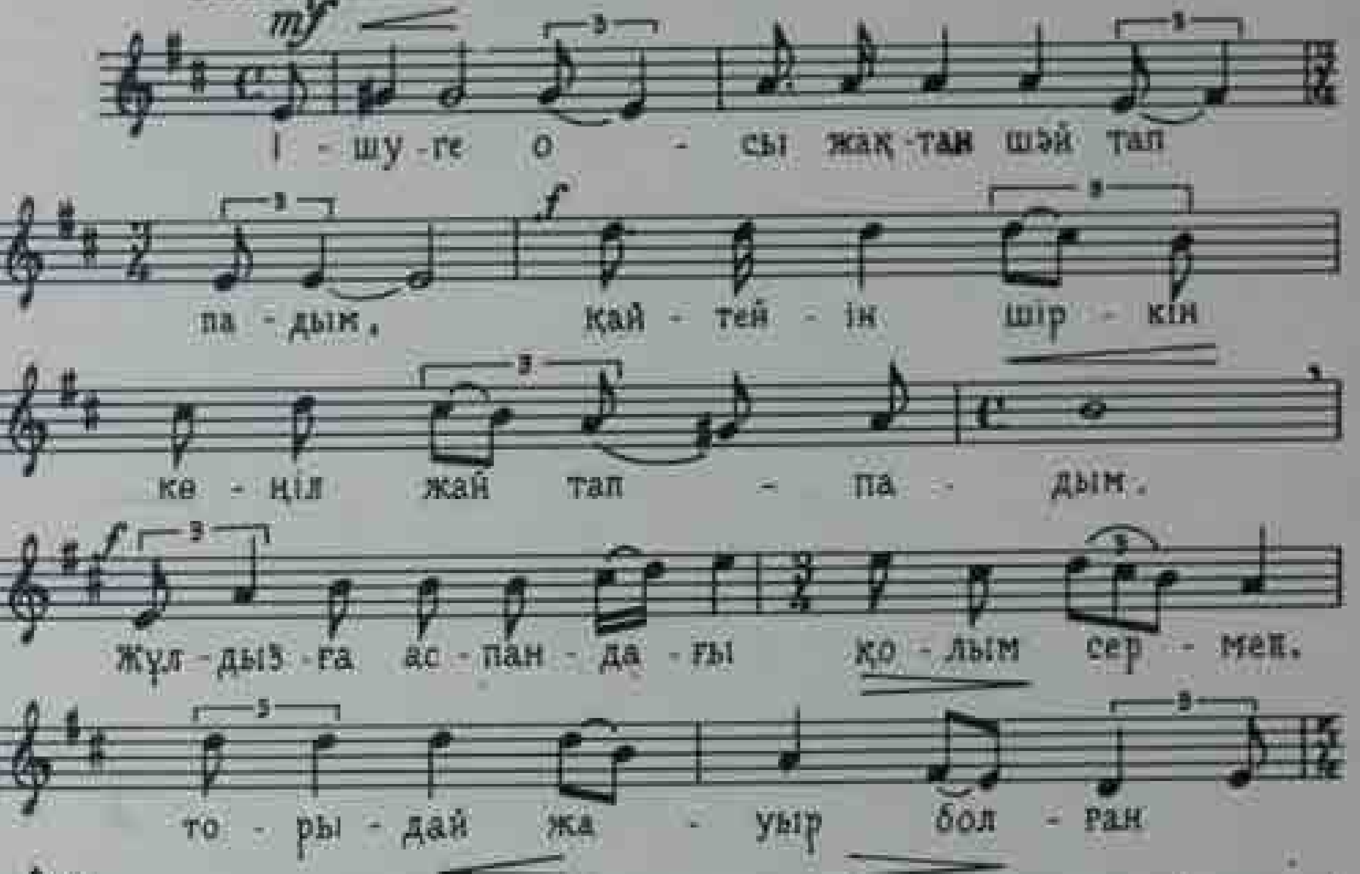
ГАУҺАР ҚЫЗ

Ішуге осы жақтан шай таппадым,
Қайтейін, шіркін көңіл, жай таппадым.
Жұлдызға аспандағы қолым сермеп,
Торыдай жауыр болған қайқаталдым.

Қайырмасы:

Ой, Әндижан, Марғұлан,
Сүйген жарым Хүсни жан.
Ахау, ой, Гауһар қыз,
Алма мойын сен қоңыр қаз.

Бауырында Алатаудың қара қойын,
Елімнің сағынамын айт пен тойын.
Қыс қыстап, жаздыгүні жайлаушы едік,
Үш тарау су ағатын Сырдың бойын.

Қайырмасы.

ГАУҺАР ҚЫЗ
(III ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Жігермен. Энергично. ♩ = 116
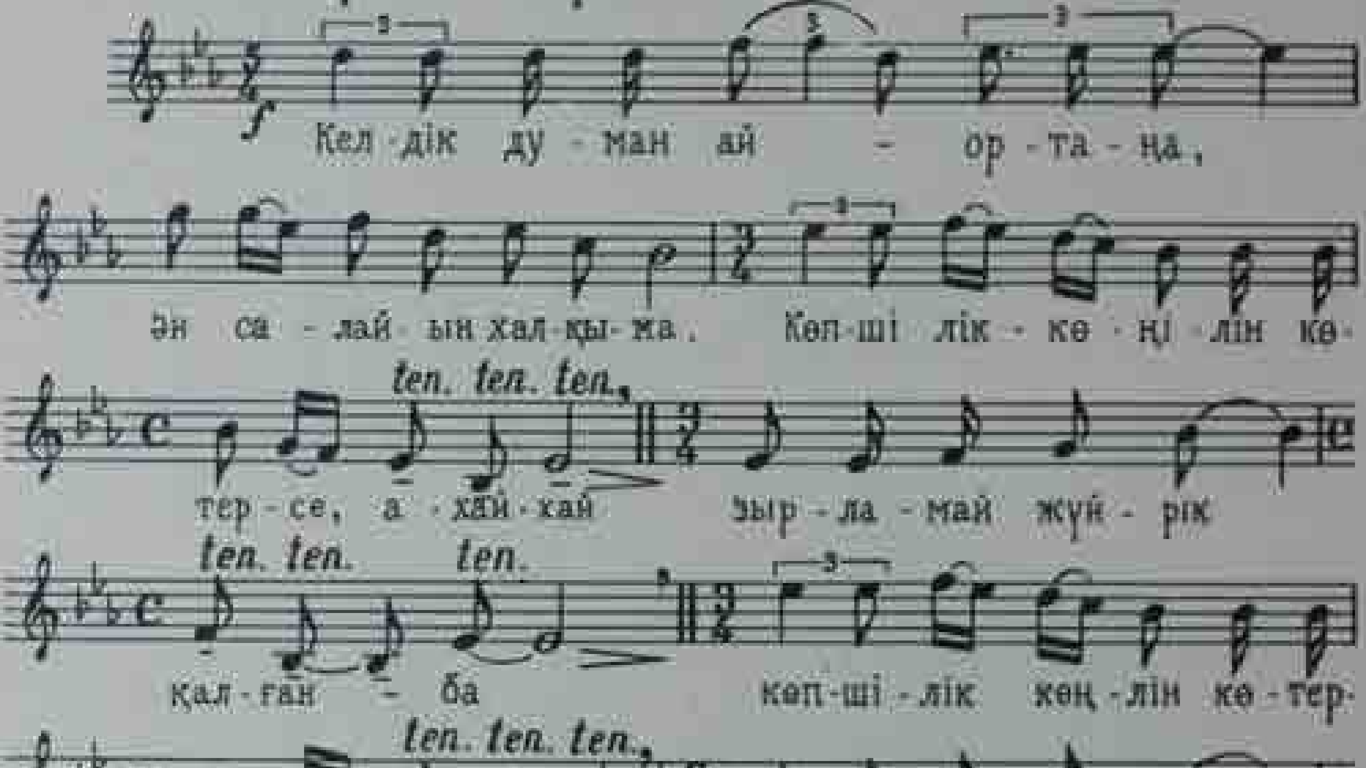
ГАУҺАР ҚЫЗ

Келдік думан сұраса
Ән салайын халқыма.
Көпшілік көңлін көтерсе,
Зырламай жүйрік қалған ба.

ҚҰЛБАЙ БАЙ
(I ТҮРІ)

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Батыл, еркін. Бодро и смело. ♩=100

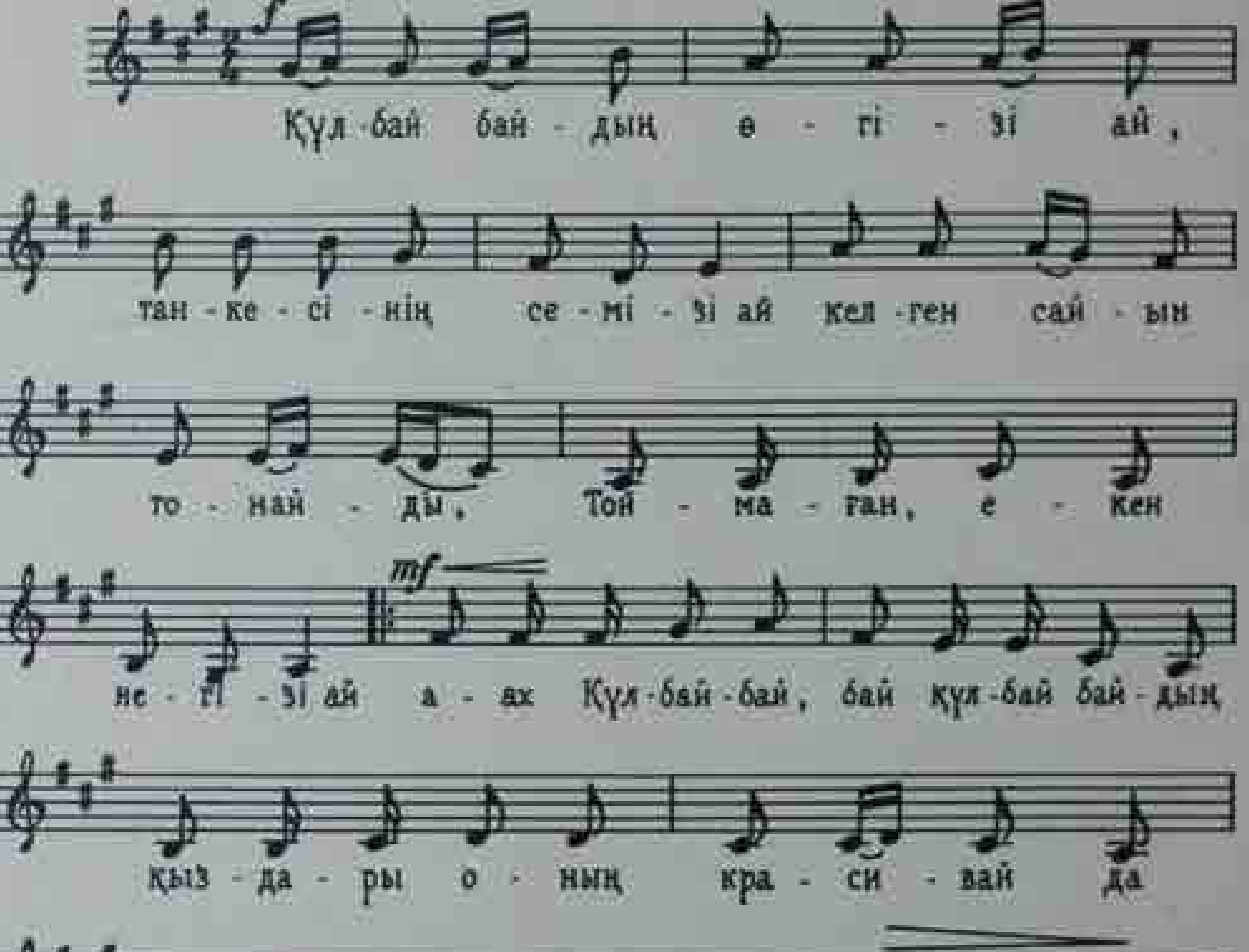

ҚҰЛБАЙ БАЙ

Құлбай байдың өгізі,
Танкесінің семізі,
Келген сайын топайды,
Тоймаған екен негізі.

Қ а й ы р м а с ы:

Ай, Құлбай, бай Құлбай бай,
Қыздары оның «красивай»,
Қышпакский жармеңке-ай.

Құлбай байдың тайлағы,
Ат шаптырым аймағы,
Өзіне тәңірі берген соң,
Бұзылмай тұр жайлағы.

Қ а й ы р м а с ы:

Құлбай байдың ешкісі,
Күйеуі ақылды бос кісі.
Шешесі тентек болса да,
Қыздарының естісі.

Қ а й ы р м а с ы:

Құлбай байдың тұсағы,
Өткір екен пышағы.
Басқасы жаман болса да,
Қызының тәуір құшағы.

ҚҰЛБАЙ БАЙ
(II ТҮРІ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Шалқыта. Широко. ♩.= 84

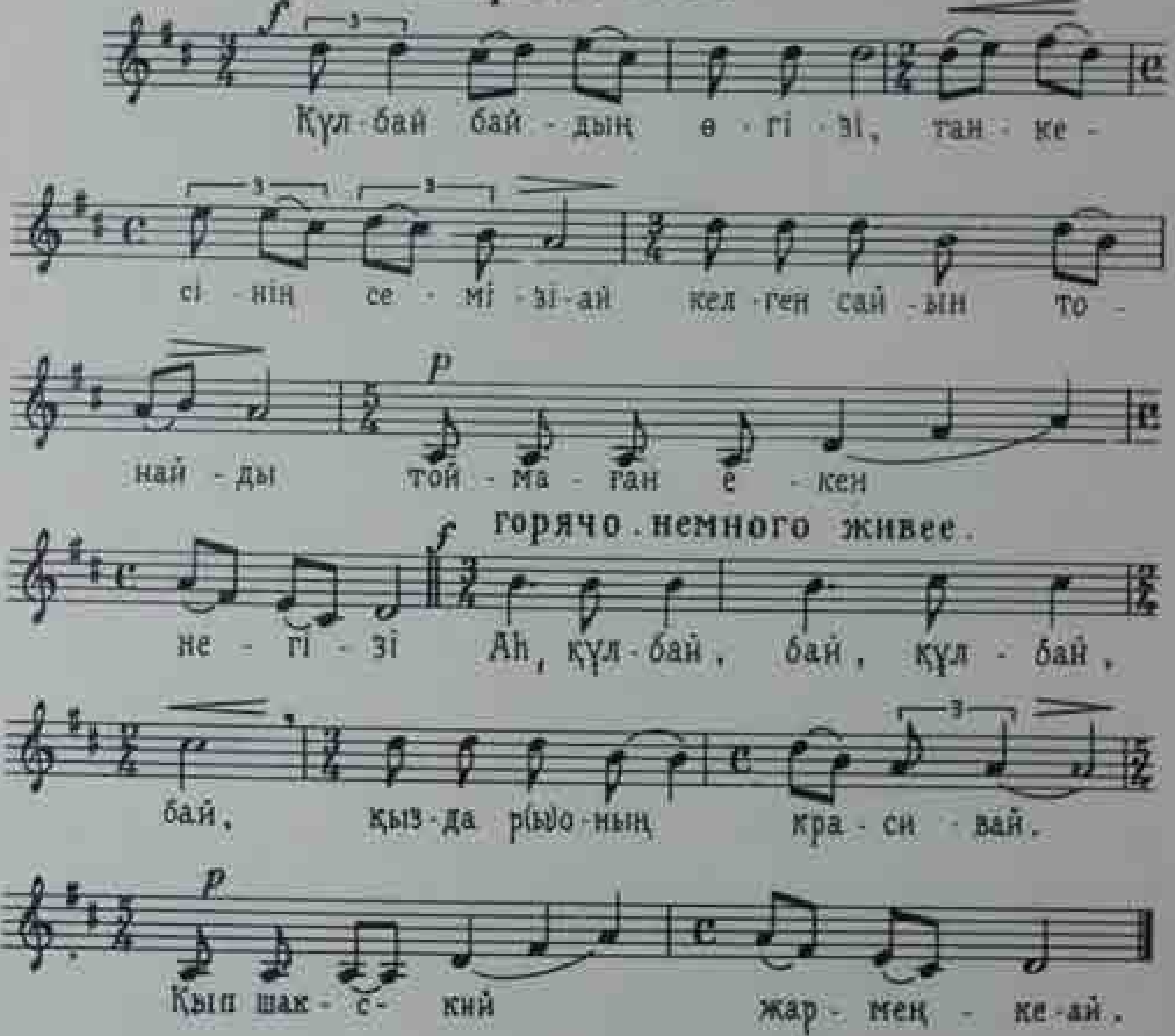

ҚҰЛБАЙ БАЙ

Құлбай байдың егізі,
Тавкесінің семізі,
Келген сайын тонайды,
Тоймаған екен негізі.

Қ а й ы р м а с ы:

Ah, Құлбай бай, Құлбай бай,
Қыздары оның «красивай»,
Қиншакский жарменке-ай.

Құлбай байдың тайлағы,
Ат шаптырым айдағы,
Өзіне тәңірі берген соң,
Бұзылмай тұр қаймағы.

Қ а й ы р м а с ы.

Құлбай байдың еркесі,
Күйеуі елді бес кісі,
Шешесі тентек болса да,
Қыздарының еркісі.

Қ а й ы р м а с ы.

Құлбай байдың тұсағы,
Өткір екен пышағы,
Басқасы жаман болса да,
Қызының тәуір құшағы.

ТОЛҚЫМА
(I ТҮРІ)

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Батыл. Бодро. ♩ = 120
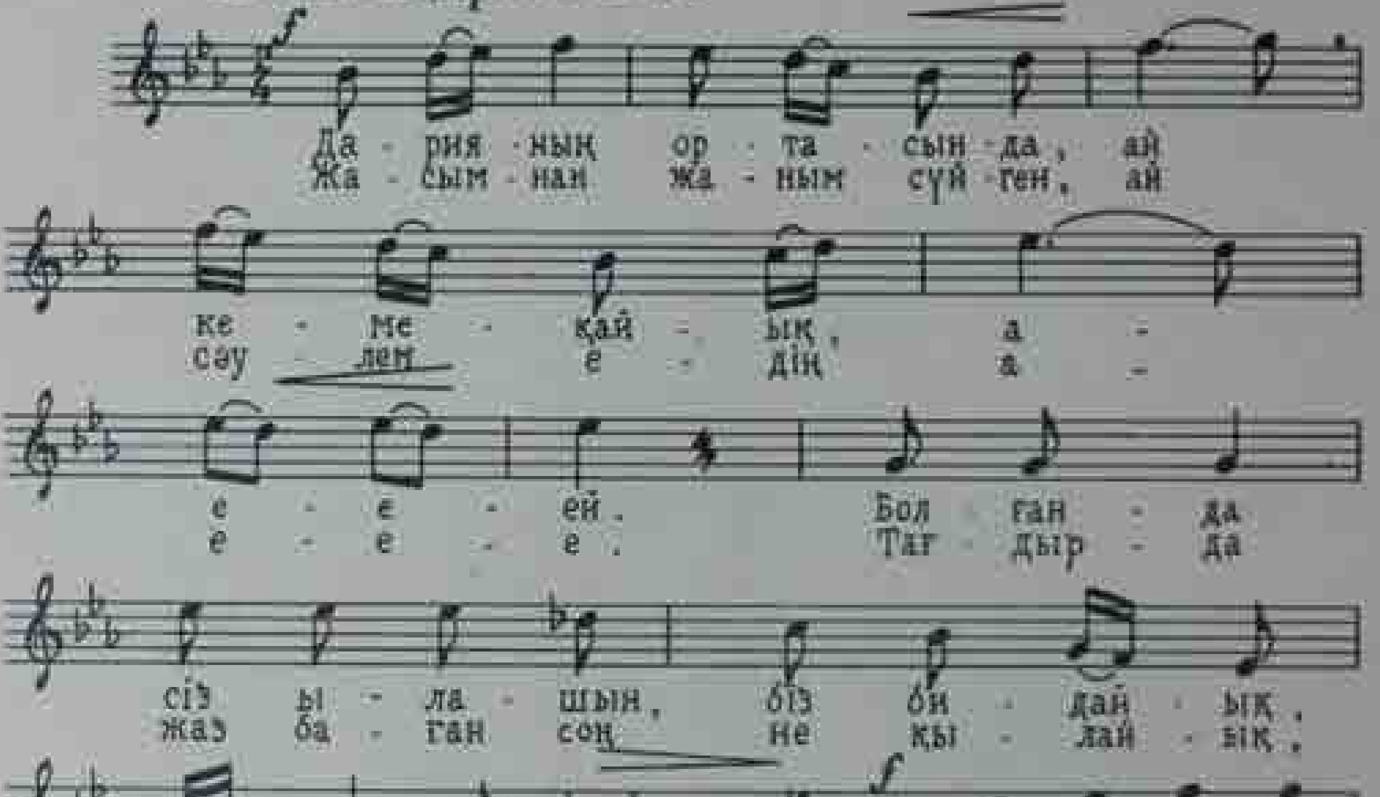
ТОЛҚЫМА

Дарияның ортасында кеме-қайық,
Болғанда сіз ылашын, біз бидайық.
Жасымнан жаным сүйген сәулем едің,
Тағдырда жазбаған соң не қылайық.

Дарияның ортасында көрдім сені,
Сырғанды қайық қылып өткіз мені.
Сырғанды қайық қылып өткізбесең,
Болсаң да хордың қызы көрмен сені.

ТОЛҚЫМА
(II ТҮРІ)

Қ. Лекеровтың айтуы
бойынша жазылған.

Кең үнмен. Широко. ♩ = 76
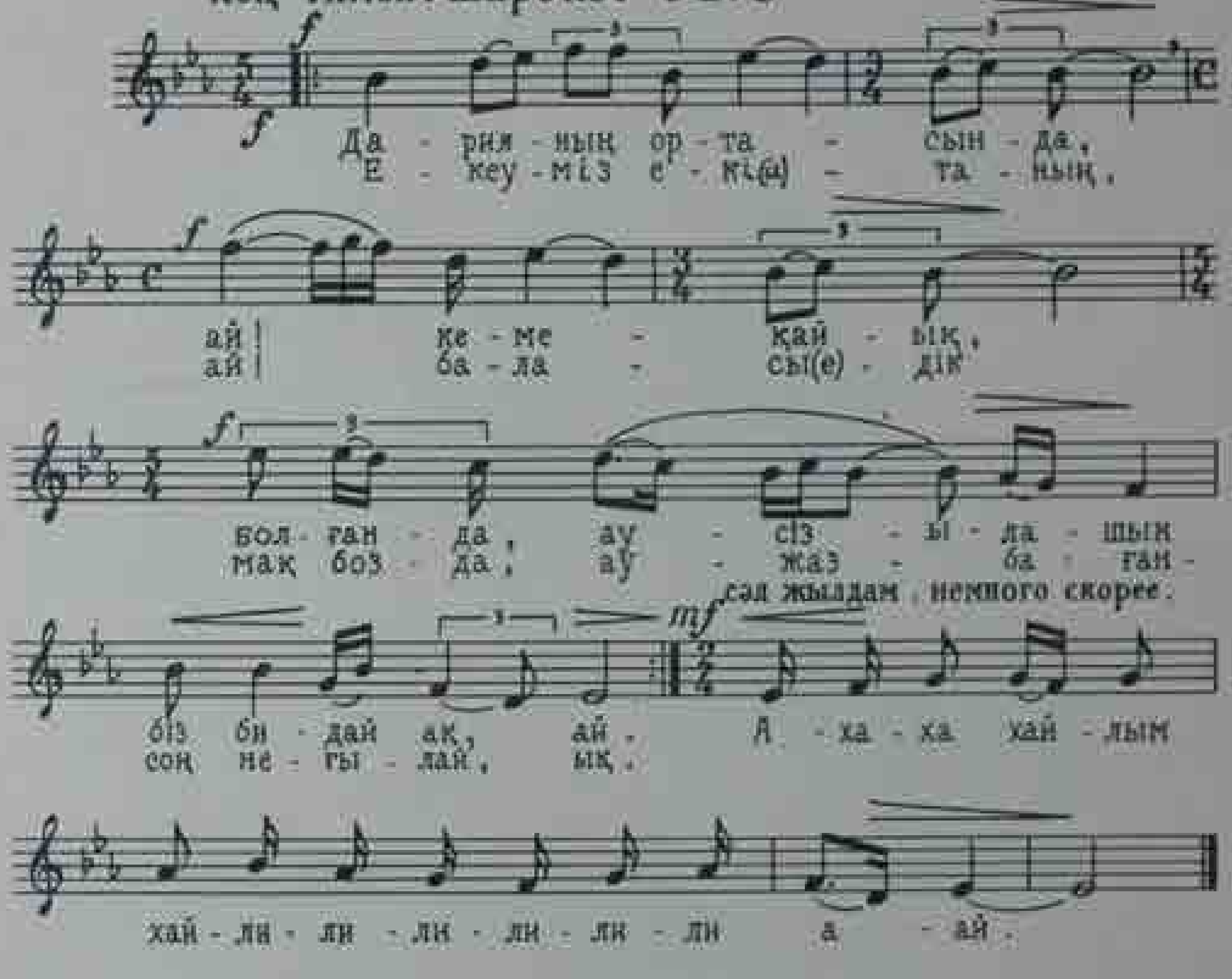
Дарияның ортасында кеме-қайық,
Болғанда сіз ылашын, біз бидайық.
Екеуміз екі атаның баласы едік,
Мақбозда жазбаған соң не қылайық.

Дарияның ортасында көрдім сені,
Сырғанды қайық қылып өткіз мені.
Сырғанды қайық қылып өткізбесең,
Болсаң да хордың қызы көрмен сені.

БАЯН АУЫЛ

С. Кәрімбаевтың айтуы бойынша жазылған.

Жай, ойлана. Медленно и задумчиво. ♩=76
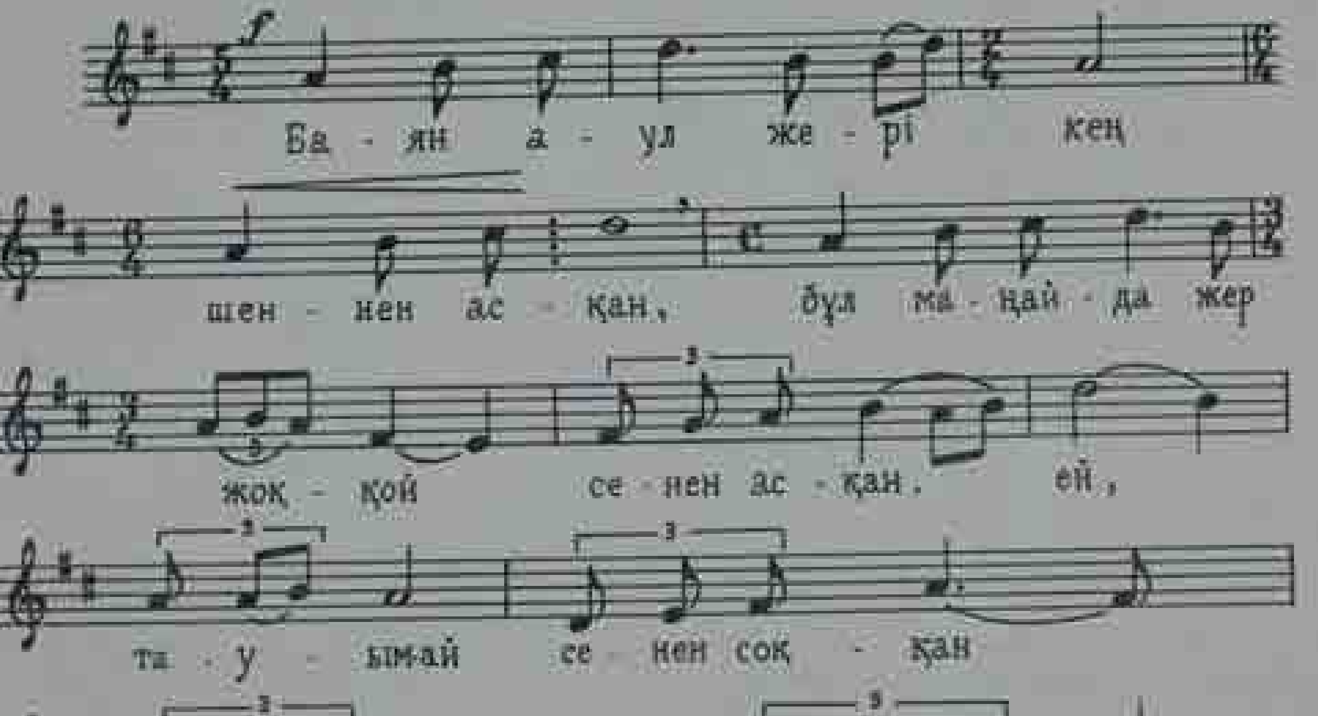
БАЯН АУЫЛ

Баян аул жері кең шеңнен асқан,
Бұл маңайда жер жоқ қой сенен асқан.

Қайырмасы:

Тауым-ай,
Сенен соққан дауыл-ай,
Жаман, жақсы болса да,
Туып өскен ауыл-ай.

Туған жері әркімнің өзіне ыстық,
Сондықтан шыдамастан әнге бастық.

БОЗТОРҒАЙ

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.
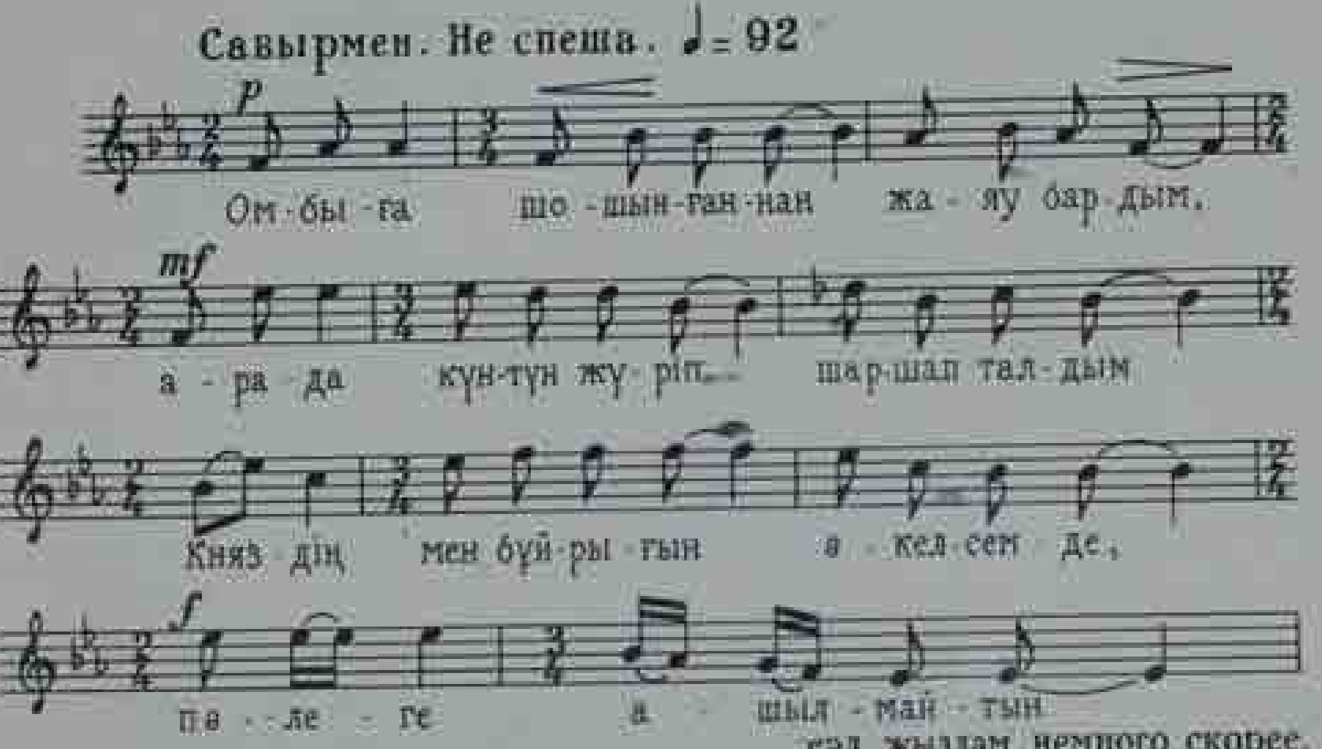
БОЗ ТОРҒАЙ

Омбыға шошынғаннан жаяу бардым,
Арада күн-түн жүріп, шаршап-талдым.
Князьдің мен бұйрығын әкелсем де,
Пәлеге ашылмайтын тағы қалдым.

Қайырмасы:

Аспанда шырқар боз торғай,
Мұсаның әні осылай.
Әлдеқалай болды екен
Біздің ауыл халдары-ай.

Әй, Мұса, сен бидайық мен бір торғай,
Жүреміз тірі болсақ ойнай, ойнай,
Параңды мұнан былай тоқтат, Мұса,
Нашардың жон терісін іреп соймай.

Қайырмасы.

ШОРМАНҒА

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Еркін, ашық үнмен. Смело и ярко. ♩= 120

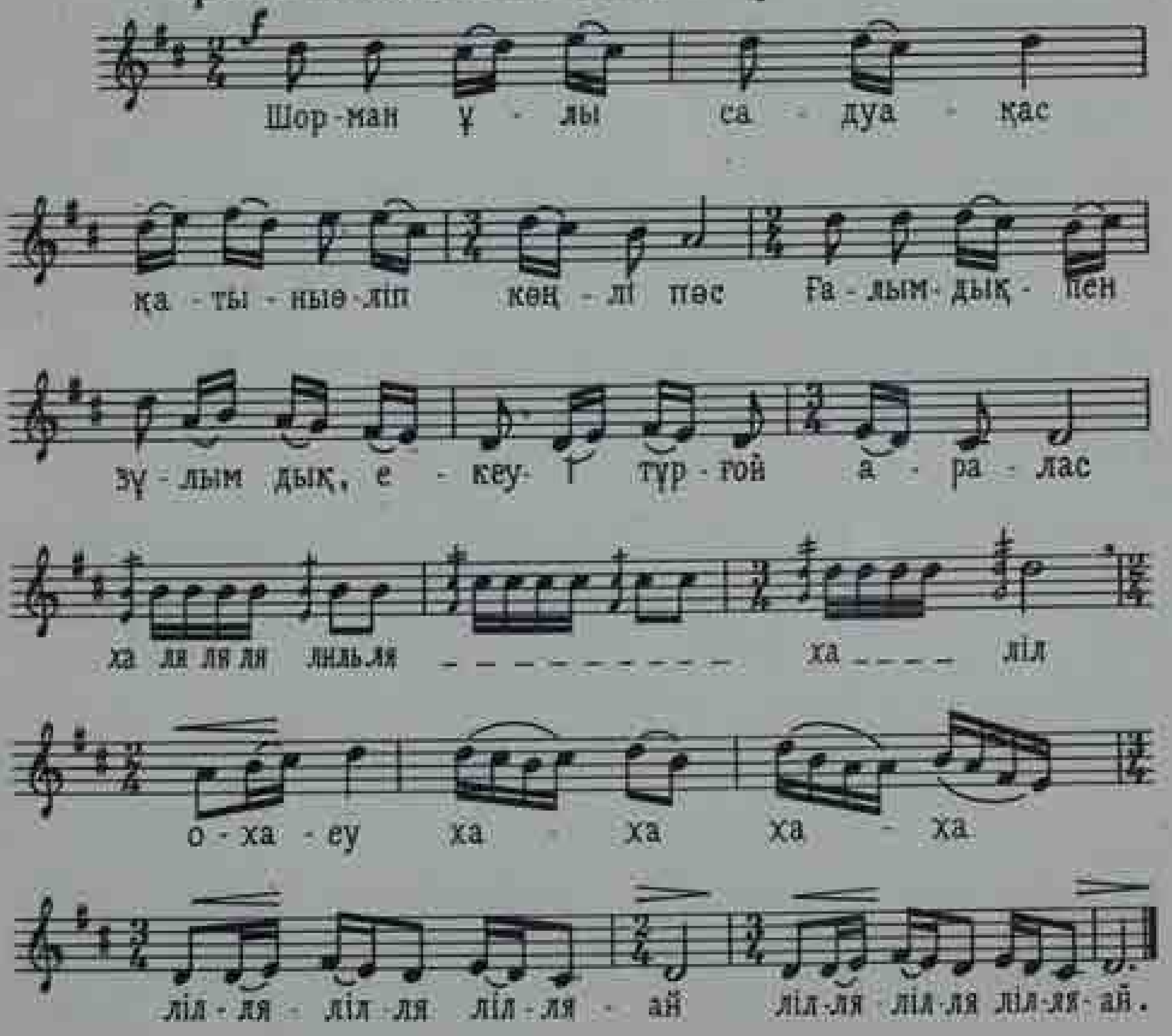

ШОРМАНҒА

Шорман ұлы Салуақас,
Қатыны өліп көңлі пәс.
Ғалымдық пен зұлымдық
Екеуі тұр ғой аралас.

Шакен ұлы Түсіпбек,
Жай жүрмейді о да тек.
Халқына зәбір келген соң,
Білалға шықты жекпе-жек.

Шорман ұлы сұм Білал,
Перғауын десең болар ол.
Әужан, Иса, Мұсасының
Бөлегі жоқ бәрі бір.

Шорман ұлы бәрі қу,
Жүрген жерім күнде ду.
Алдау, арбау, шындық жоқ,
Ағып тұрған бәрі у.

КӨКЕЙ КЕСТІ

Қ. Лекеровтың айтуы бойынша жазылған.

Жігермен. Энергично. ♩ = 100
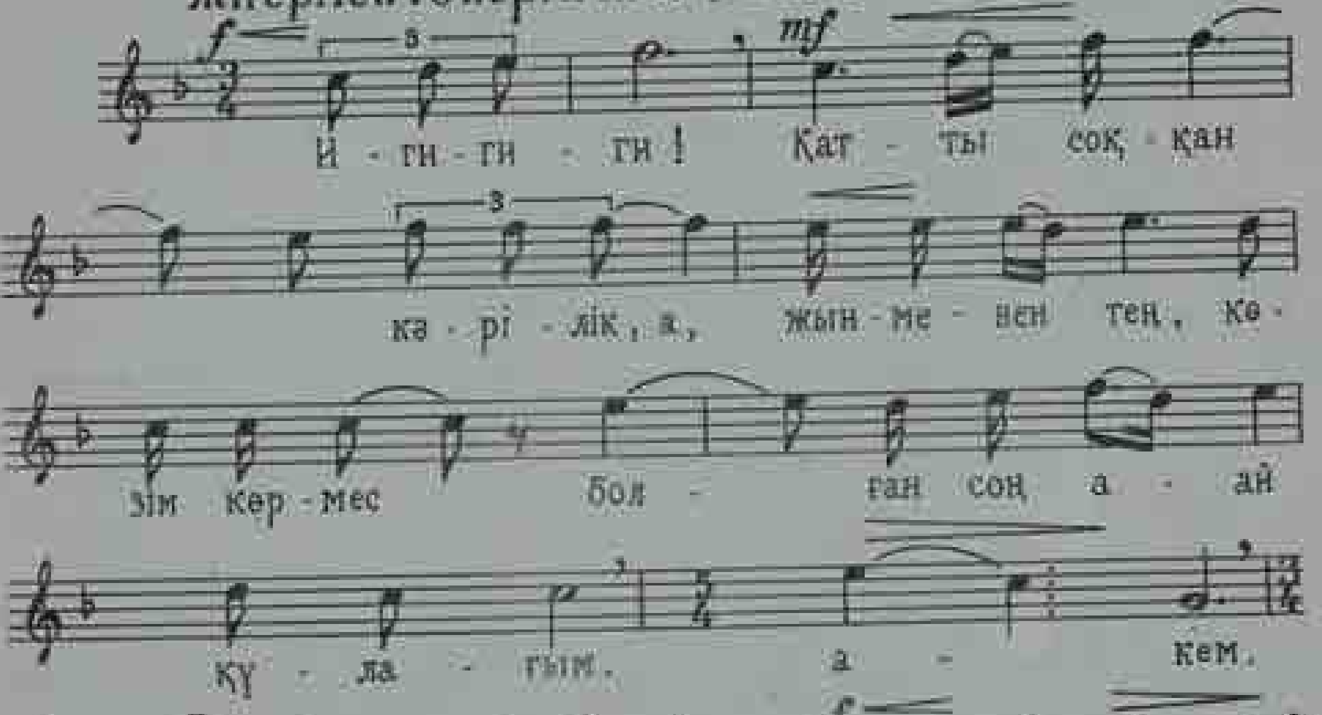
КӨКЕЙ КЕСТІ

Қатты соққан кәрілік жынменен тең,
Көзім көрмес болған соң құлағым кем.
Әулиесі, бақсысы-ау, қараса да,
Жүрегімді жазуға табылмас ем.

Бірді алып жүргем жоқ, бірді қарғап,
Жігіттікті жүргем жоқ бекер жалдап.
Құрмеуіме қысқа жіп келмеген соң,
Үш жағына жібердім кендір жалғап.

ШОЛПАН

Қ. Бабақовтың айтуы
бойынша жазылған.

Көтеріңкі. Возвышенно. ♩=116

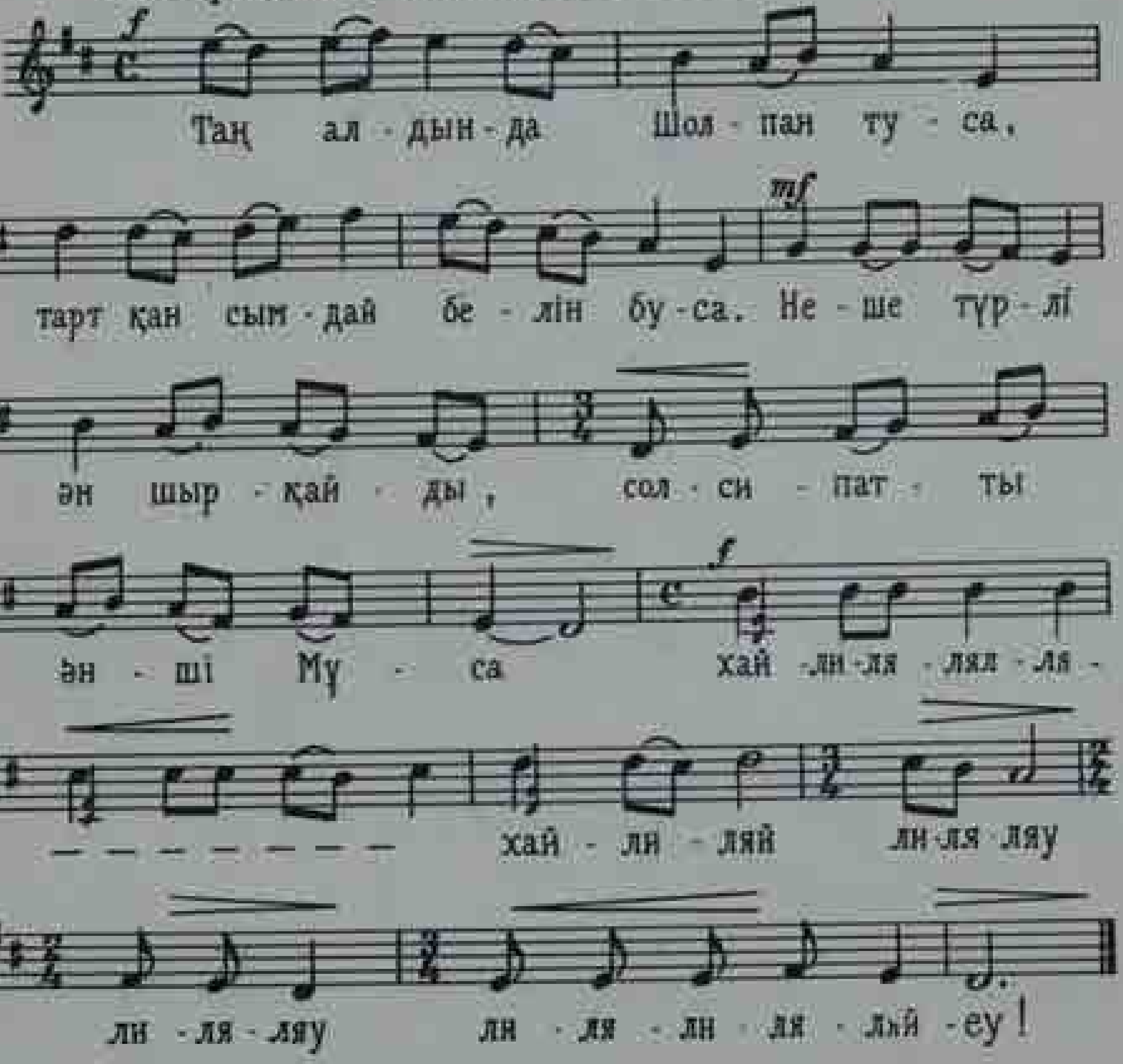

Таң алдында Шолпан туса,
Тартқан сымдай белін буса.
Неше түрлі ән шырқайды,
Сол сипатты әнші Мұса.

Қайдан келдің былық-сылқ етіп,
Гауһар тастай жарқ-жұрқ етіп,
Шыққан күндей жарқырайсың,
Сөйлесуге көңіл етіп.

Осы хатты Мұса жазған,
Ән табылар өнерпаздан.
Құрбысы мен тату жүріп,
Шатымшының тіліне азған.

ЛӘЙЛІМ

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Сабырмен. Не спеша. ♩=76
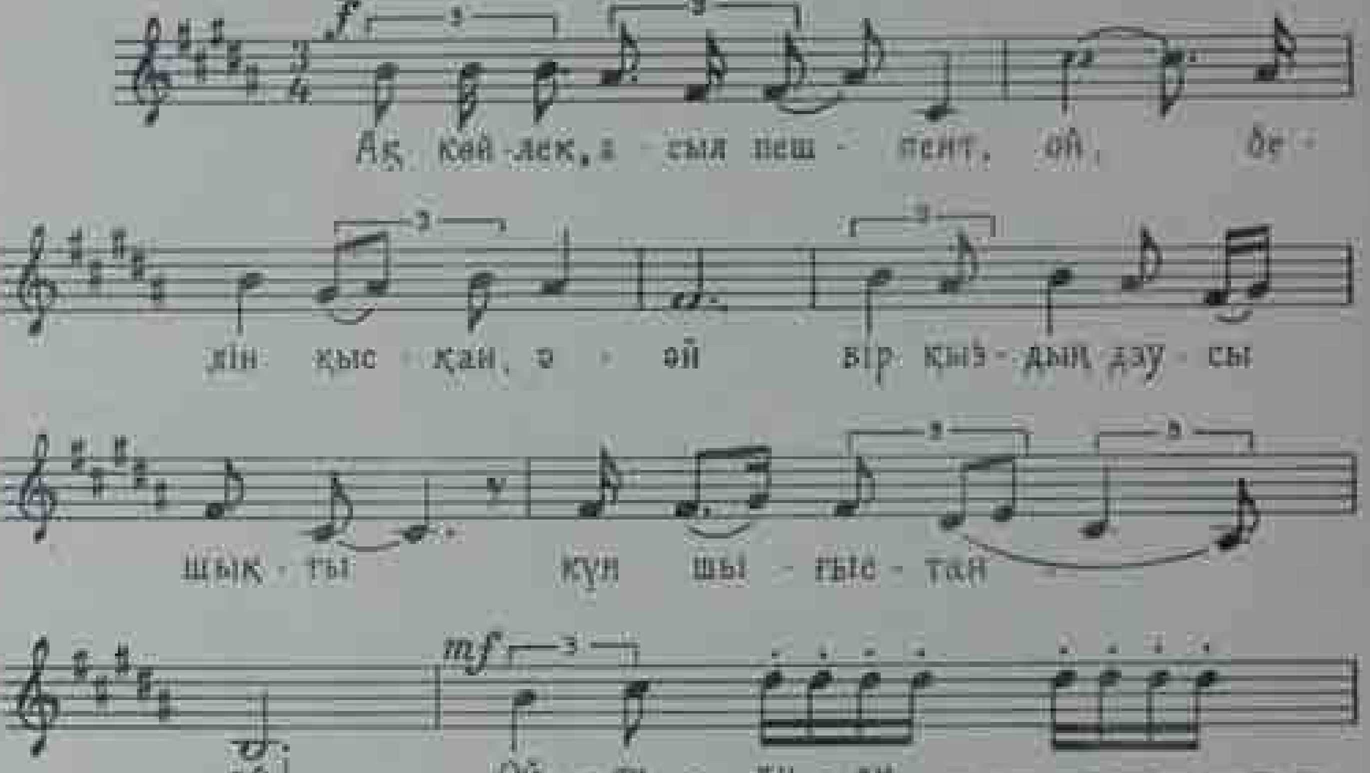
ЛӘЙЛІМ

Ақ көйлек, асыл пешпент белін қысқан, ә-ай,
Бір қыздың даусы шықты күн шығыстан-ай.
Қопп жоқ, құмырсқа бел ой, қарағым-ай,
Жігіттің арманы жоқ сені құшқан ә-ай.

ҚАЗАН ҚЫЗДАРЫ

Қ. Бабақовтың айтуы
бойынша жазылған.

Көңілді. Весело. ♩= 160

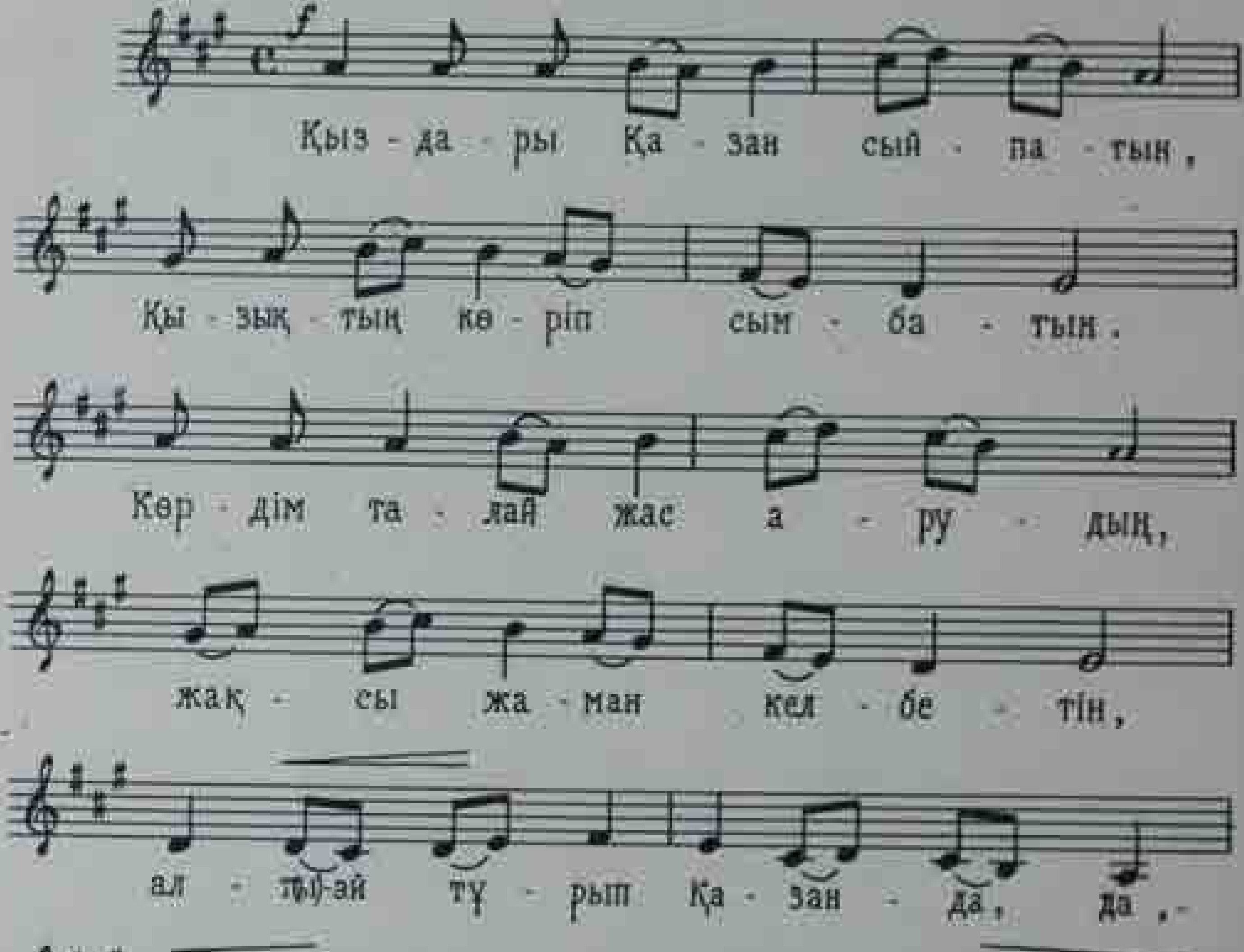

Қыздары Қазан сипатын,
Қызықтым көріп сымбатын.
Көрдім талай жас арудың,

Жақсы, жаман келбетін,
Алты ай тұрып Қазанда да,
Байқадым қыздар әлбетін.

ЖАЗДЫҢ КҮНІ

С. Мусиннің айтуы
бойынша жазылған.

Марш екпінімен. Маршеобразно. ♩ = 120
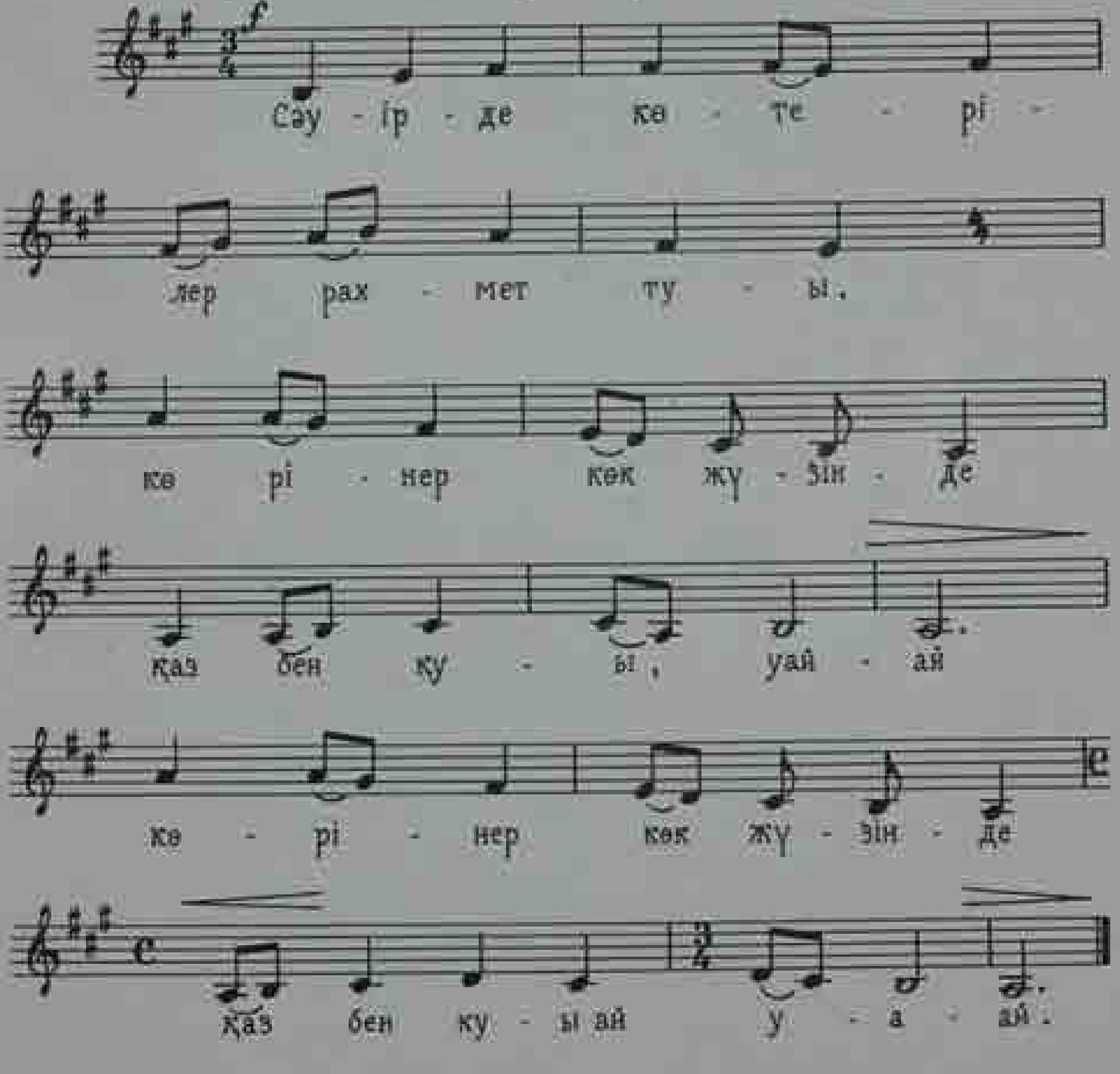
ЖАЗДЫҢ КҮНІ

Сәуірде көтерілер рахмет тұм,
Көрінер көк жүзінде каз бен құм,

ай-уай-ай.

Көрінер көк жүзінде каз бен құм,

а-уай-ай.

Қар еріп, ағыл-тегіл ой мен қырдан,
Сарқырап таудан құлай аққан суы,

ай-уай-ай.

Сарқырап таудан құлай аққан суы,

ай-уай-ай.

САРЫН

*С. Мусиннің айтуы
бойынша жазылған.*

Шалқыта. Воодушевленно. ♩ = 104
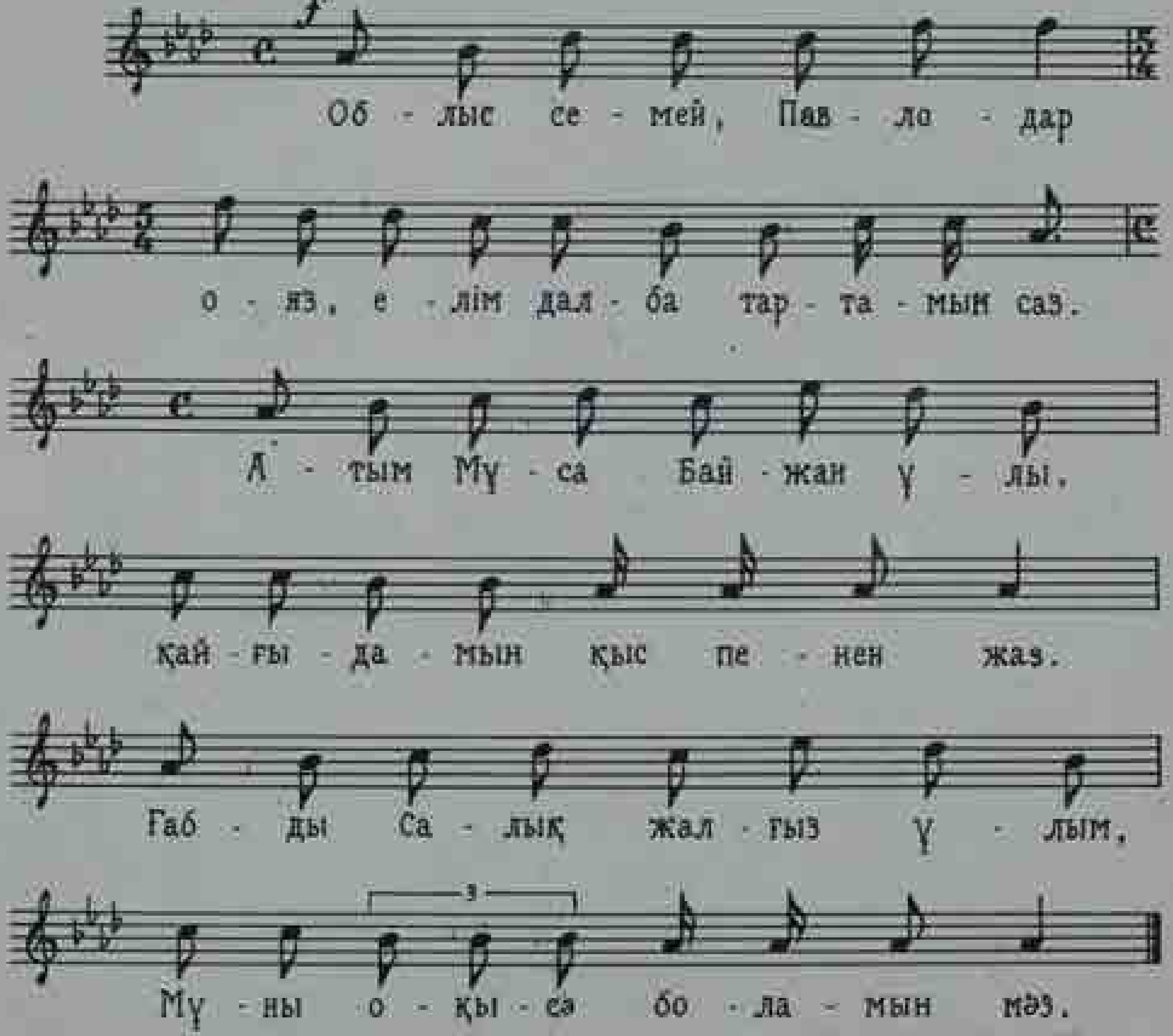
Облыс Семей, Павлодар Ояз,
Елім Далба, тартамын саз.
Атым Мұса Байжан ұлы,

Қайғыдамын қыс пенен жаз,
Ғабдысалық жалғыз ұлым
Мұны оқыса боламын мәз.

ШАЙТАН ТОРЫ

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Жігермен. Энергично. ♩ = 104

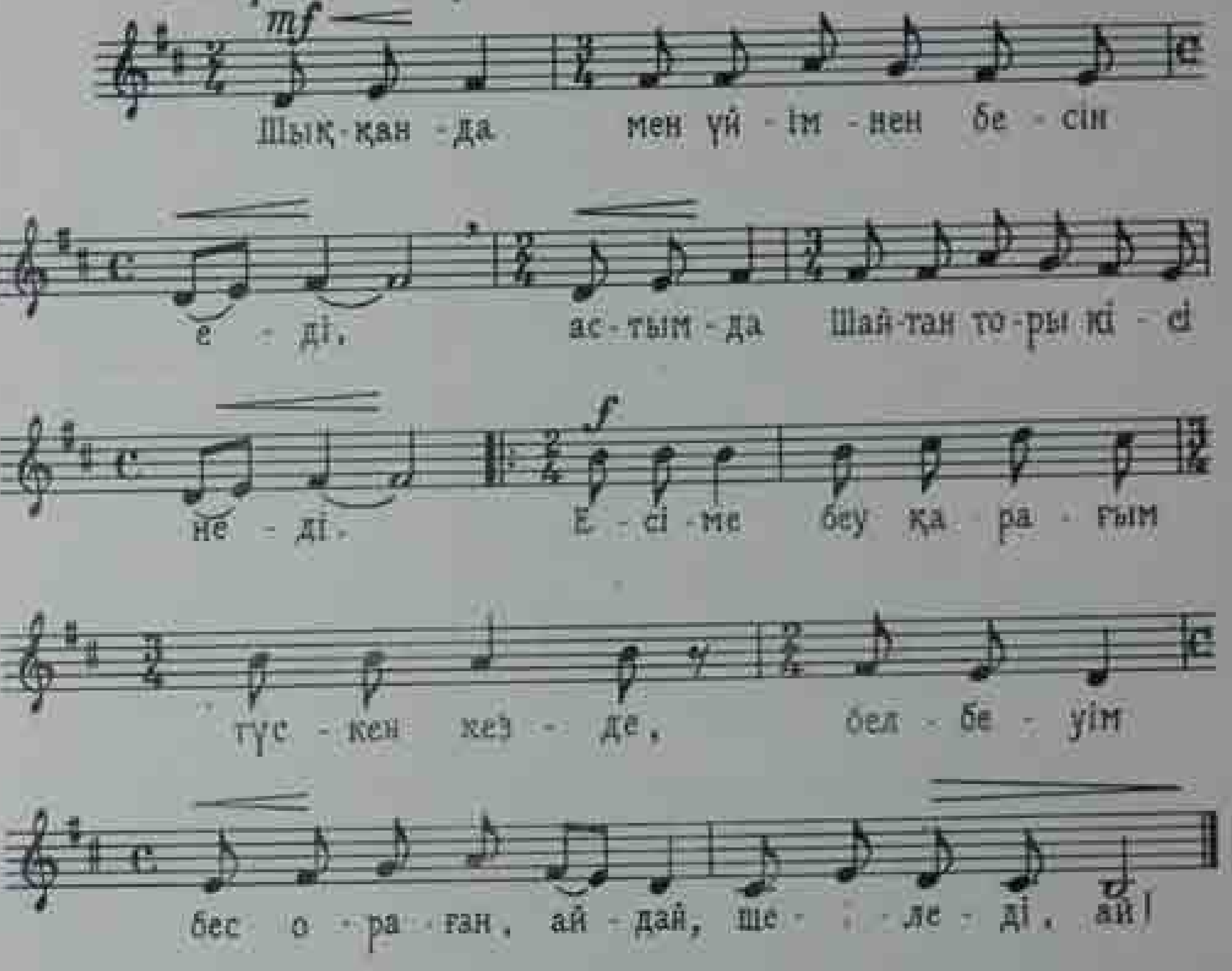

Шыққанда мен үйімнен бесін еді,
Астымда Шайтан торы кісінеді.
Есіме беу қарағым түскен кезде,
Белбеуім бес ораған, айдай, шешіледі.

САПАР ҚЫЗ

Е. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

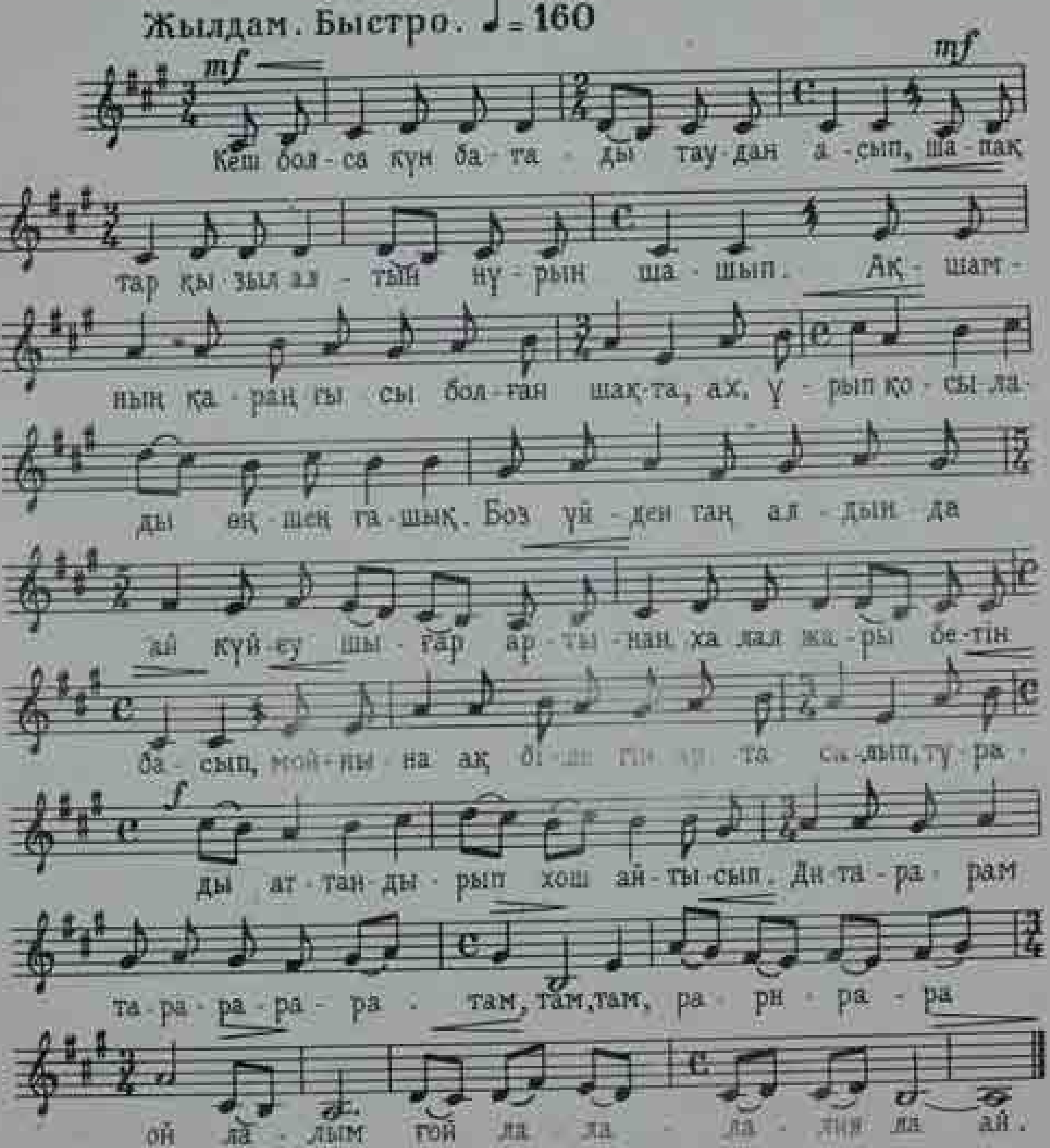

САПАР ҚЫЗ

Кеш болса күн батады таудан асып,
Шапақтар қызыл алтын нұрын шашып.
Ақшамның қараңғысы болған шақта,
Аһ, ұрып қосылады өшпен ғашық.

Боз үйден таң алдында күйеу шығар,
Артынан қалар жары бетін басып,
Мойнына ақ білегін арта салып,
Тұрады аттандырып, қош айтысып.

ӘРИНЕ КҮН

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Жігермен. Энергично. ♩=152
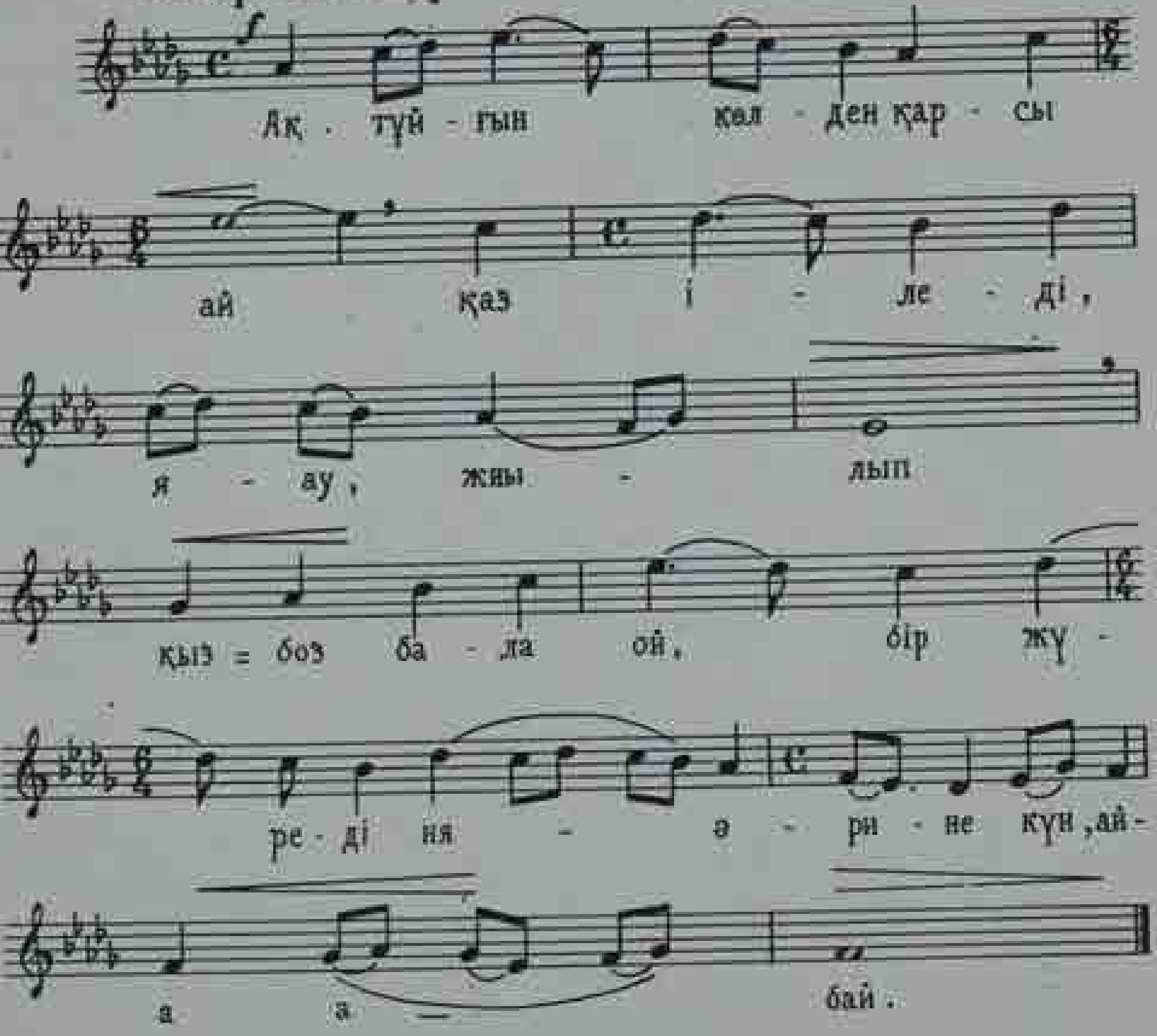
ӘРИНЕ КҮН

Ақ түйғын көлден қарсы-ай қаз іледі
а-ау.
Жиылып қыз-бозбала-ай бір жүреді
а-ау, әрине күн.
Жігіттер, осындайда-ай ойна да күл
а-ау.
Ұлғайып, үйде отырар кез келеді
а-ау, әрине күн.

Талаптан жас жігіттер-ай екпінденіп
а-ау.
Ән салып, өлең айтсаң-ай жігерленіп,
а-ау, әрине күн.
Толықсып өсіп тұрған-ай гүл шешекке,
а-ау.
Жолықсын әр уақытта-ай мейірленіп,
а-ау, әрине күн.

Болады көк жетілсе-ай шалғын төсек
а-ау.
Өтірік болар ма екен-ай бұлай десек
а-ау, әрине күн.
Жастықтың әсерінде-ай не болмайды
а-ау.
Айтқаным болмаса менің-ай, сірә, өсек
а-ау, әрине күн.

ҚОҢЫР

Б. Ержановтың айтуы бойынша жазылған.

Қайраттана. Мужественно. ♩= 76
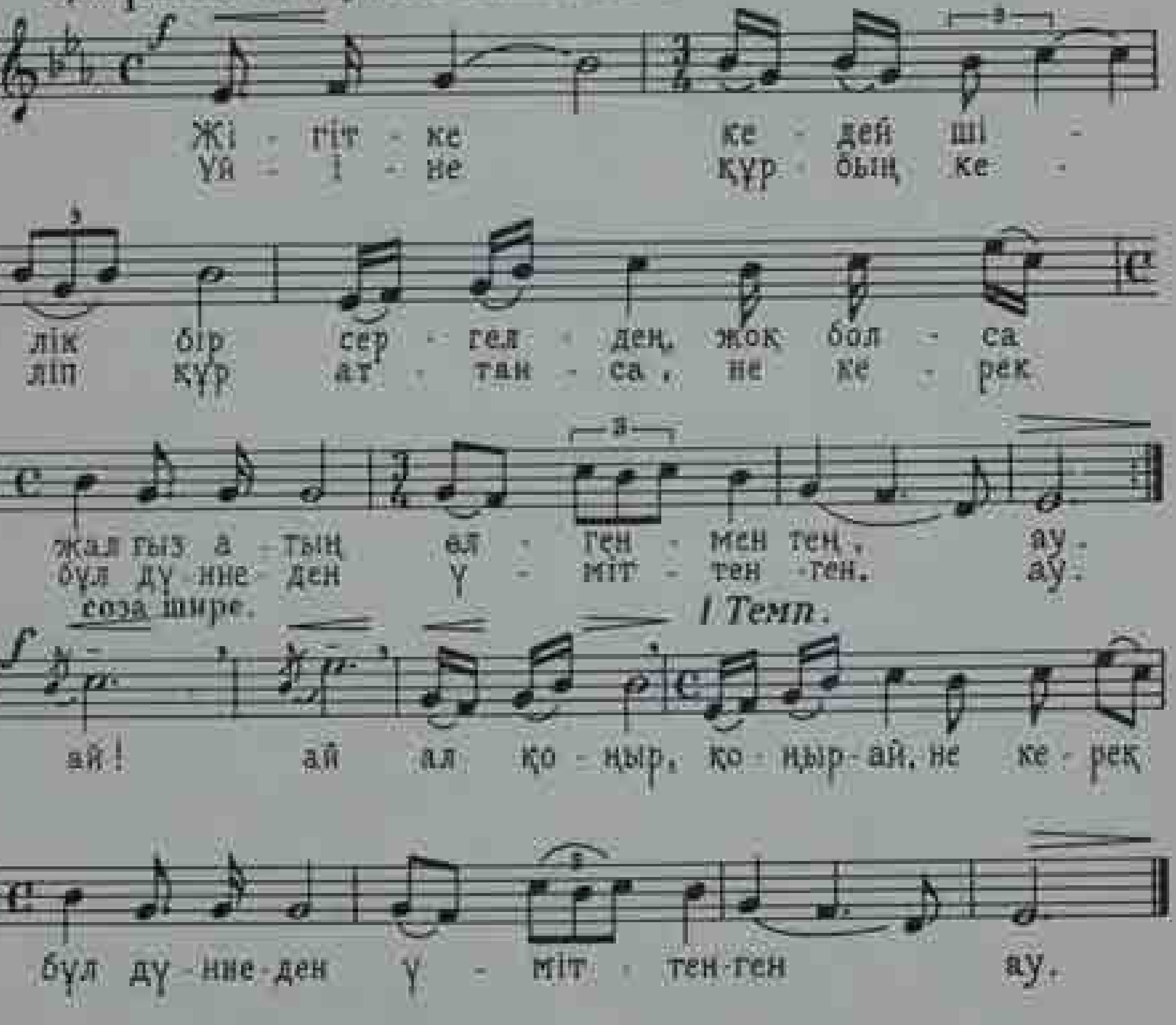
Жігітке кедейшілік бір сергелдең,
Жоқ болса жалғыз атың өлгенмен тең.
Үйіне құрбың келіп, құр аттанса,
Не керек бұл дүниеде үміттенген.

Жігітке ашу дұшпан, нәпсі жауың,
Алдыңда ақыл деген асқар тауың.
Көңіліне бір зәредей түссе қайғы,
Білмейсің қай жеріңнің ауру, сауын.

ТОЛҒАУ

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған

Баяу. Широко. ♩= 69
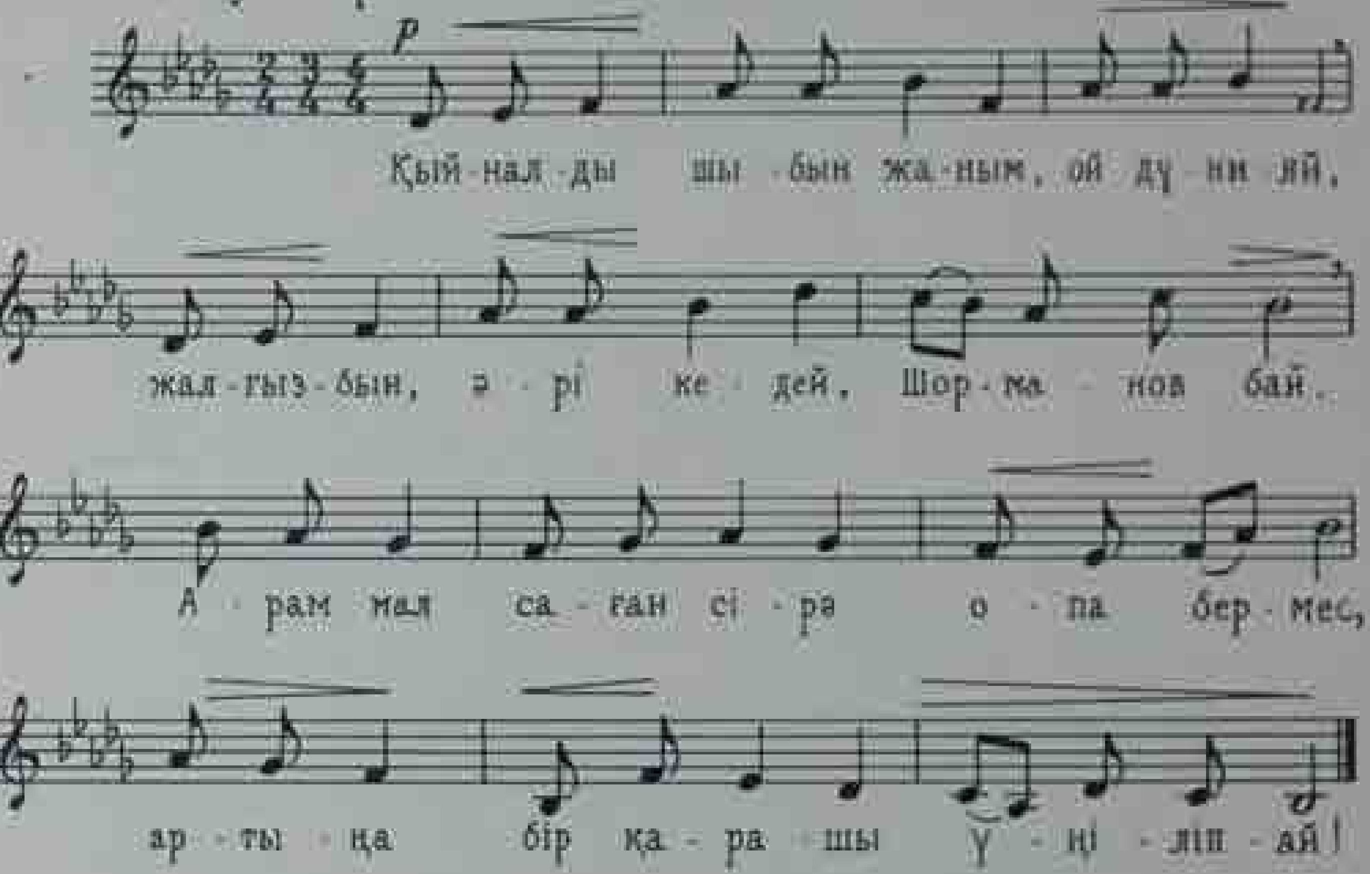
Қиналды шыбын жаным, ой дүние-ай,
Жалғызбын, әрі кедей, Шорманов бай,
Арам мал саған, сірә, опа бермес,
Артына бір қарашы үңіліп-ай.

СӘУЛЕМ ҚЫЗДАР

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Көңілді . Весело. ♩ = 112
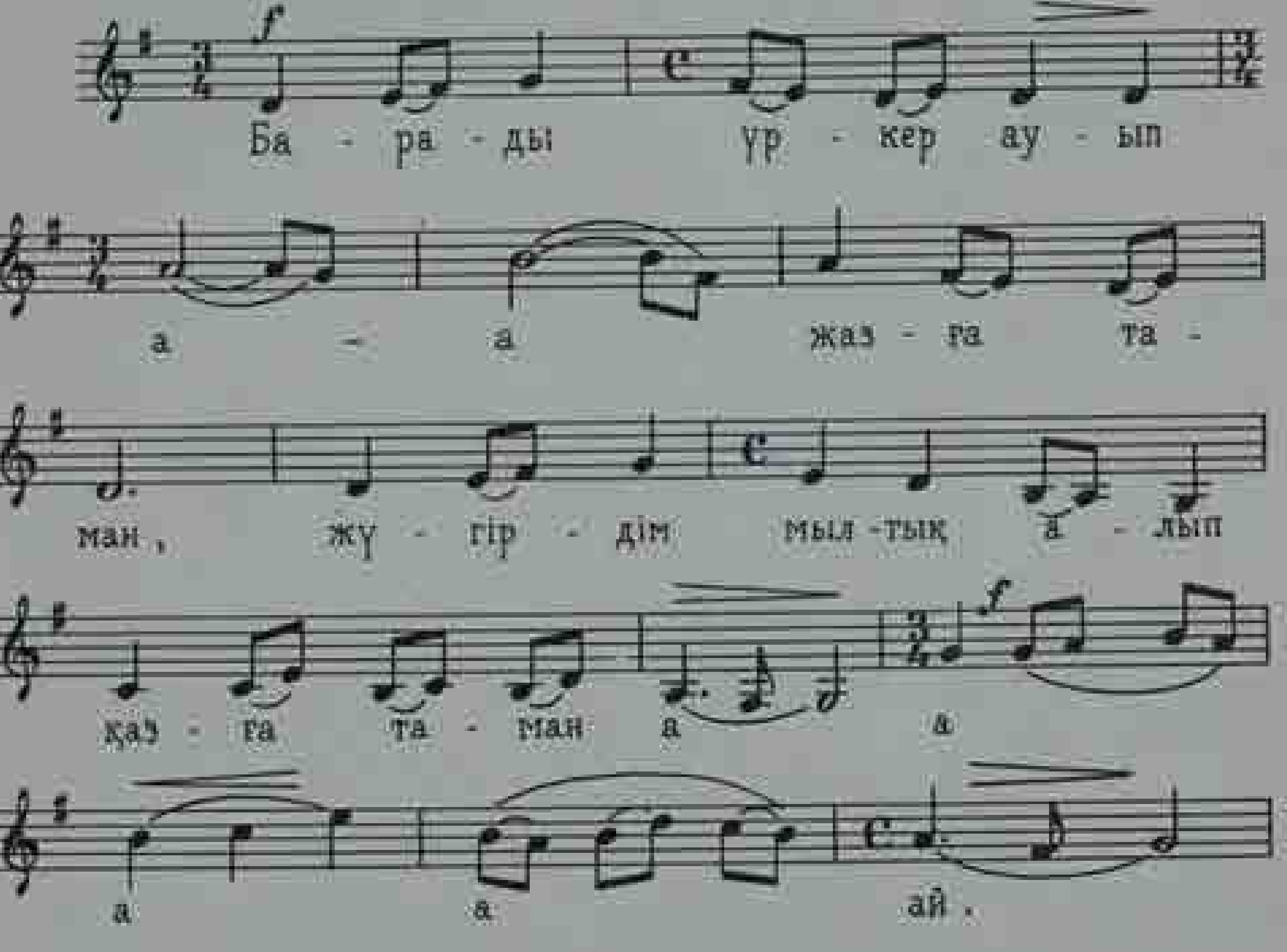
Барады үркер ауып жазға таман,
Жүгірдім мылтық алып қазға таман.
Буылып қол-аяғым жатсам дағы,
Домалап бара жатам қызға таман.

Қаршыға қыран болса тырна алады,
Жел болса ұзын ағаш ырғалады.

Құрбылар, жастығыңда ойна да күл,
Қызықтан ойнамаған құр қалады.

Бұлт басып айдың көзін торлады ма,
Ей, сәулем, көңіліңдегі болмады ма.
Әркімнің ықтияры өзінде ғой,
Сүймесең, сені біреу зорлады ма.

ЖАЗДА

сөзі Ы. Алтынсаринділі
Б. Ержановтың айтуы
бойынша жазылған.

Жігермен. Энергично. ♩ = 92

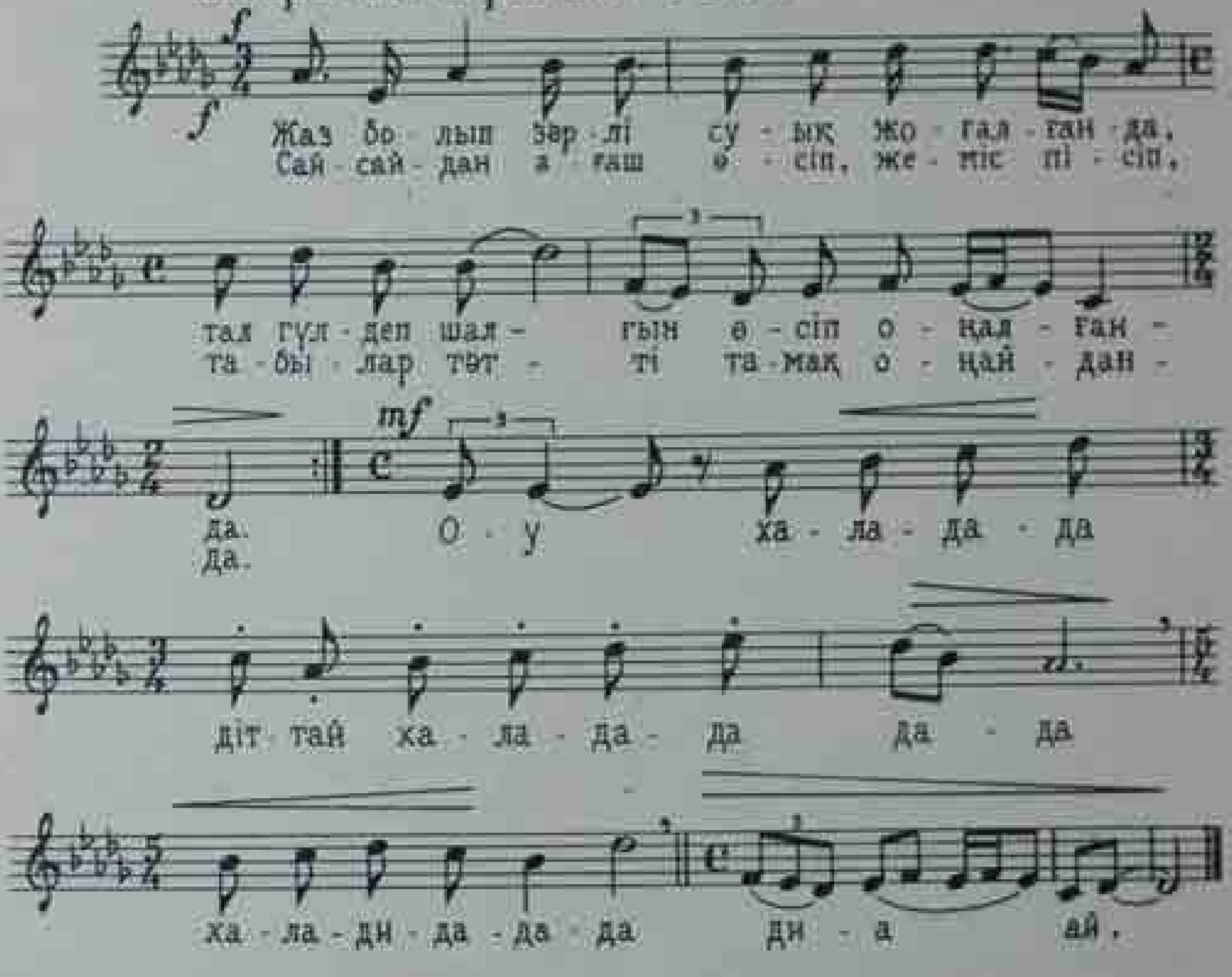

Жаз болып зәрлі суық жоғалғанда,
Тал гүлдеп, шалғын өсіп оңалғанда,
Сай-сайдан ағаш өсіп, жеміс пісіп,
Табылар тәтті тамақ оңайланда.

Бүлдірген, тал қарақат терейін деп,
Сай сайға қыз-келіншек жоғалғанда,
Байтақта сүйгенімен жолғасбақа,
Артынан боз балалар барар сонда.

БҰЗАУ ЗАРЫ

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Жігермен. Энергично. ♩ = 116

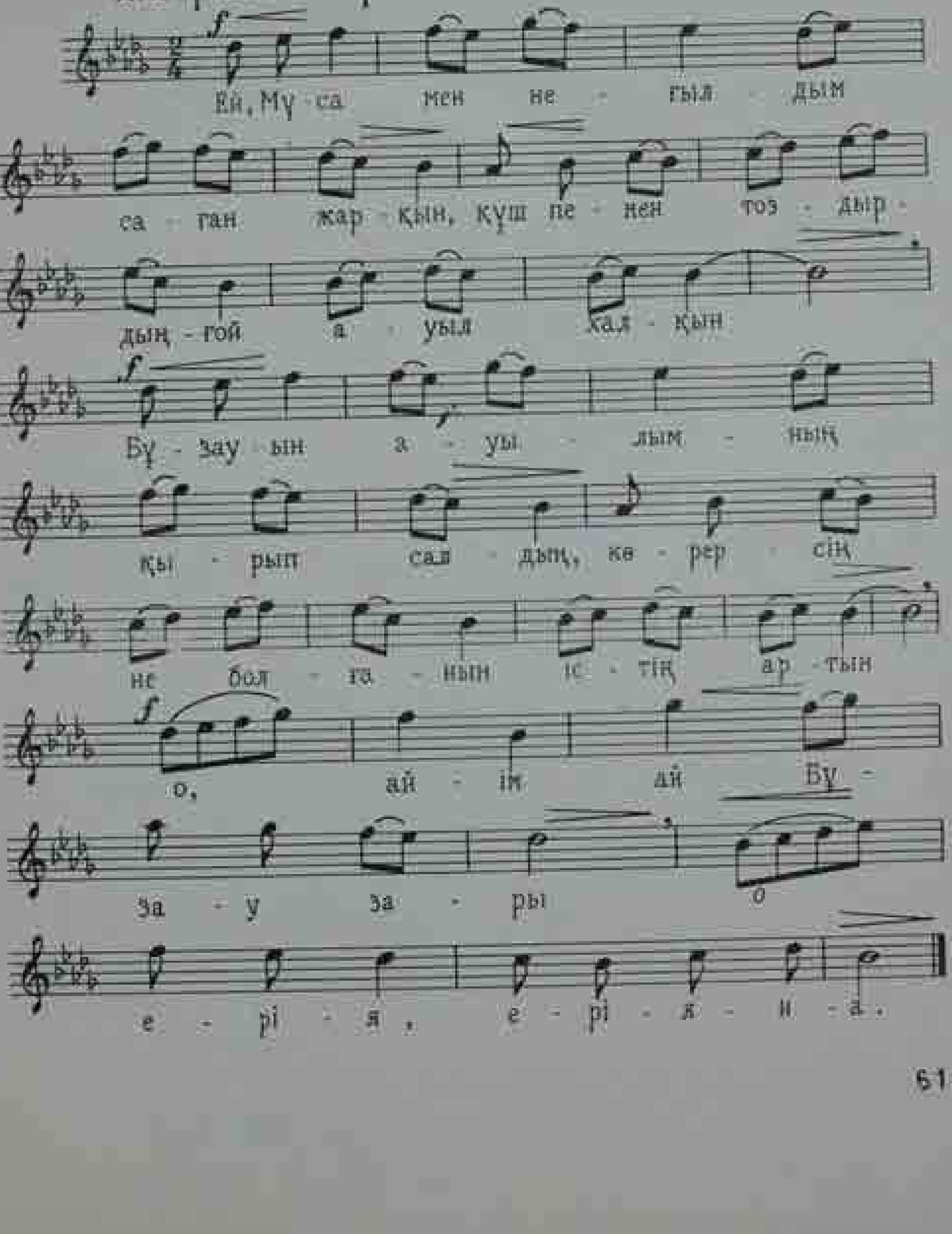

БҰЗАУ ЗАРЫ

Ей, Мұса, мен неғылдым саған жарқын,
Күшпенен тоздырдың той думан халқын,
Бұзауын ауылымның қырып салдың,
Көрерсің не болғанын істің артын.

Қайырмасы: О, айым-ай, бұзау зары,
О, ерия, ерия.

Мақтанба басыңызда бағыңызға,
Қартаймақ қиын сауда тағыңызда,
Сізге де сорлы болу қиын емес,
Басыңнан бағың тайған шағыңызда.

КЕДЕЙ ӨЛЕҢІ

Б. Сеитовтың айтуы бойынша жазылған.
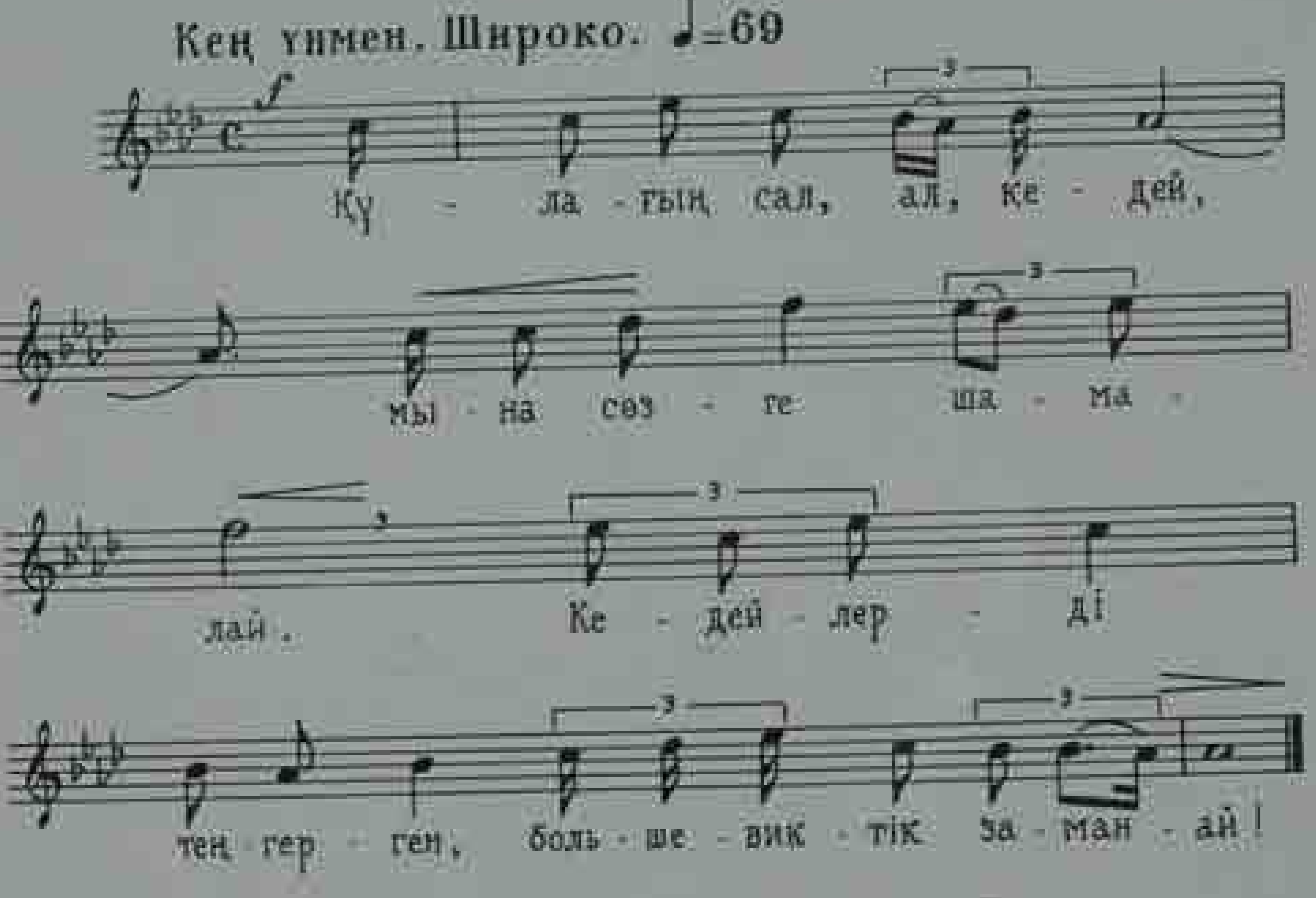
Құлағың сал, ал, кедей,
Мына сөзге шамалай,
Кедейлерді теңгерген,
Большевиктік заман-ай.

АРАП БАТЫР

С. Мусиннің айтуы бойынша жазылған.

Батыл. Бодро. ♩ = 132

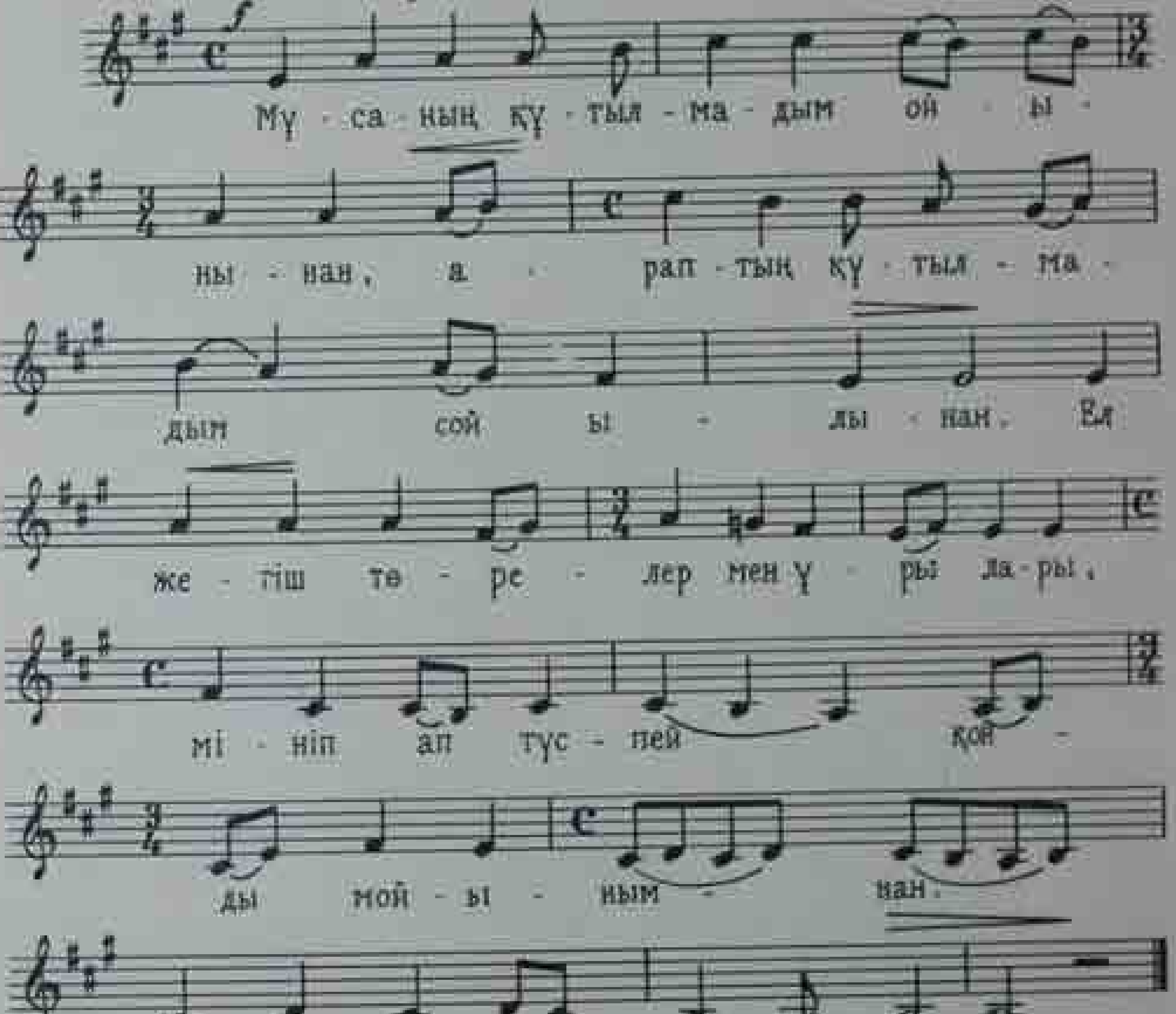

Мұсаның құтылмадым ойынынан,
Араптың құтылмадым гой сойылынан.
Ел жегіш төре, қара ұрылары,
Мініп ап түспей қойды мойнымнан.

ҚАРШЫҒА, БҮРКІТ
(ТҰРЫМТАЙ)

Қ. Бабақовтың айтуы бойынша жазылған.

Батыл, еркін. Бодро и смело. ♩ = 168
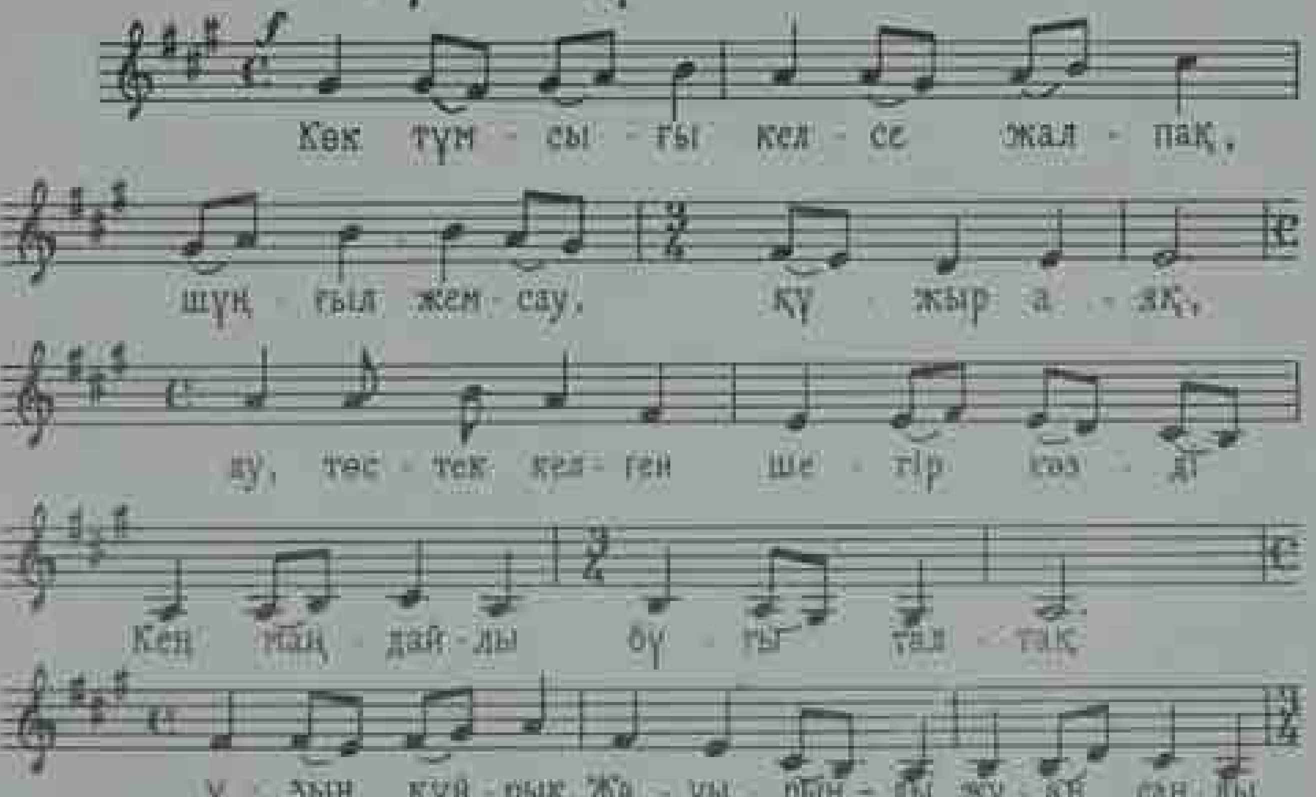
ҚАРШЫҒА, БҮРКІТ

(Тұрымтай)

Көк тұмсығы келсе жалпақ,
Шүңгіл жемсау, құжыр аяқ,
Төстек келген шегір көзді,
Кең маңдайлы бұты талтақ
Ұзын құйрық, жауырынды,
Жуан санды, отырар шалқая.

ЖУАН АЯҚ

Қ. Бабақовтың айтуы
бойынша жазылған.

Шалқыта. Широко. ♩ = 80
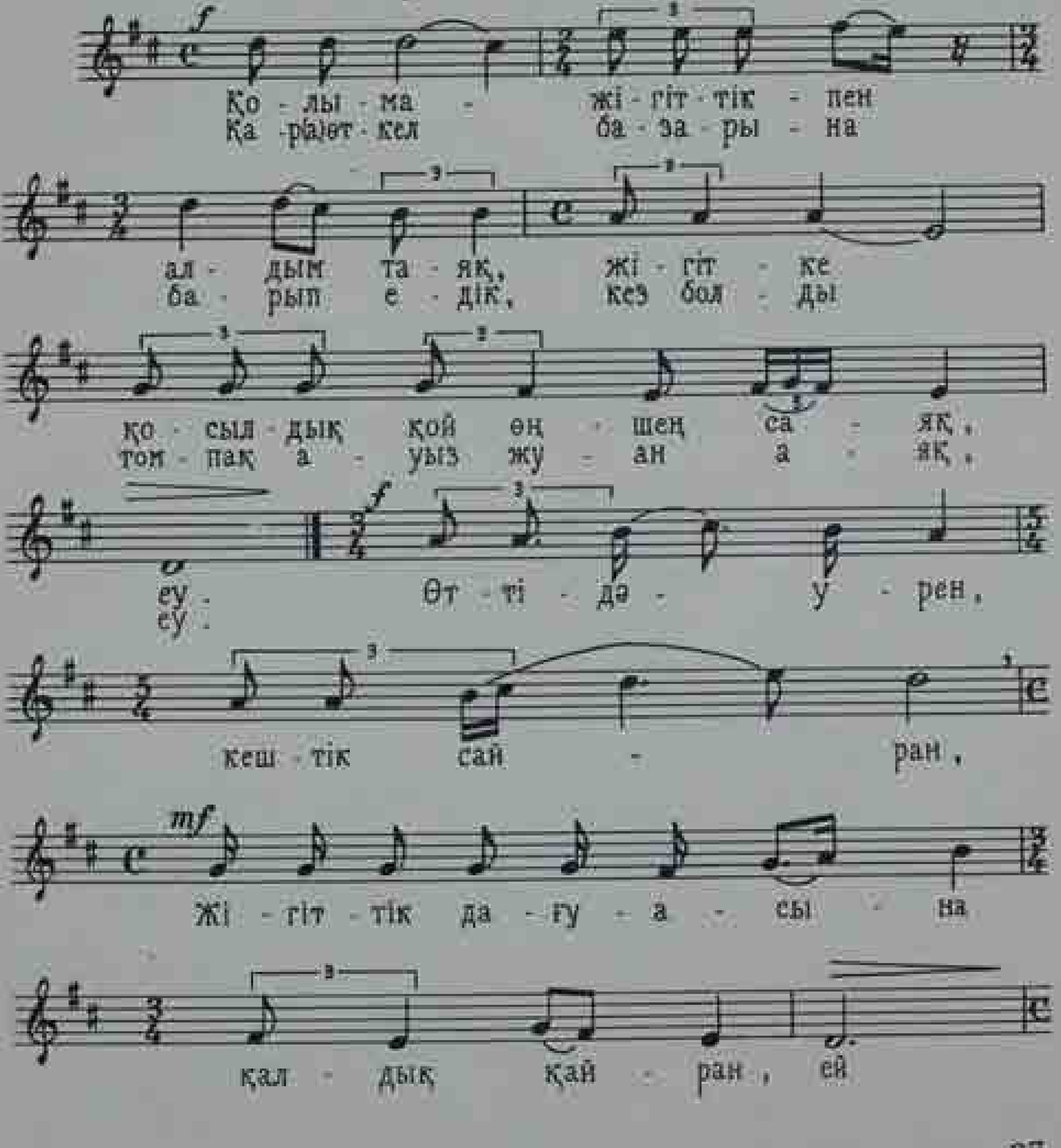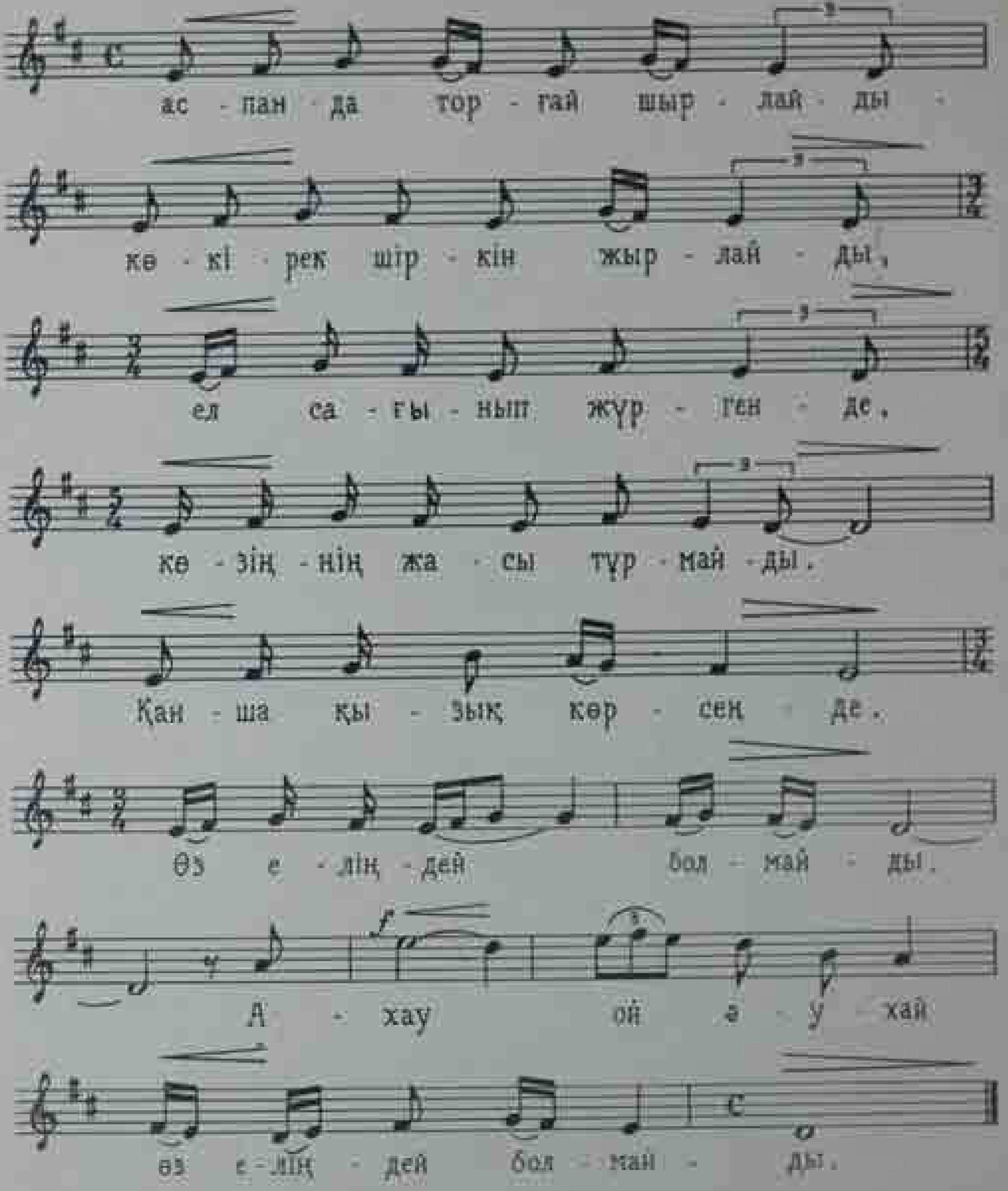
ас - пан - да тор - ғай шыр - лай - ды -
кө - кі - рек шір - кін жыр - лай - ды,
ел са - ғы - нып жүр - ген - де,
кө - зің - нің жа - сы тұр - май - ды.
Қан - ша қы - зық көр - сең - де,
өз е - лің - дей бол - май - ды.
А - хау ой ә - у - хай
өз е - лің - дей бол - май - ды.

ЖУАН АЯҚ

(Қазір «Қос қанат» әнімен айтылып жүр.)

Қолыма жігіттік пен алдым таяқ,
Жігітке қосылдық қой өңшең саяқ.
Қараөткел базарына барып едік,
Кез болды томпақ ауыз, жуан аяқ.

Қайырмасы:

Өтті дәурен,
Кештік сайран,
Жігіттік дағуасына
Қалдық қайран.
Аспанда торғай шырлайды,
Көкірек шіркін жырлайды,
Ел сағынып жүргенде,
Көзімнің жасы тұрмайды.
Өз еліндей болмайды.
Аһау ой,
Өз еліндей болмайды.

Жимаған дүние, малды мен бір надан,
Жасымнан сорлы кедей қара табан.
Алматы, Пішпек, Тоқмақ, Қоқандағы,
Не болды уа, дариға, қайран бабам.

Қайырмасы.

Боларсың сен де мендей маған күлсең,
Салбырар екі аяғың есек мінсең,
Аузына күлмек түгіл, қисаар ел,
Айрылып ел-жұртыңнан қаңғып жүрсең.

Қайырмасы.

ӘРИНЕ

Б. Ержановтың айтуы бойынша жазылған.

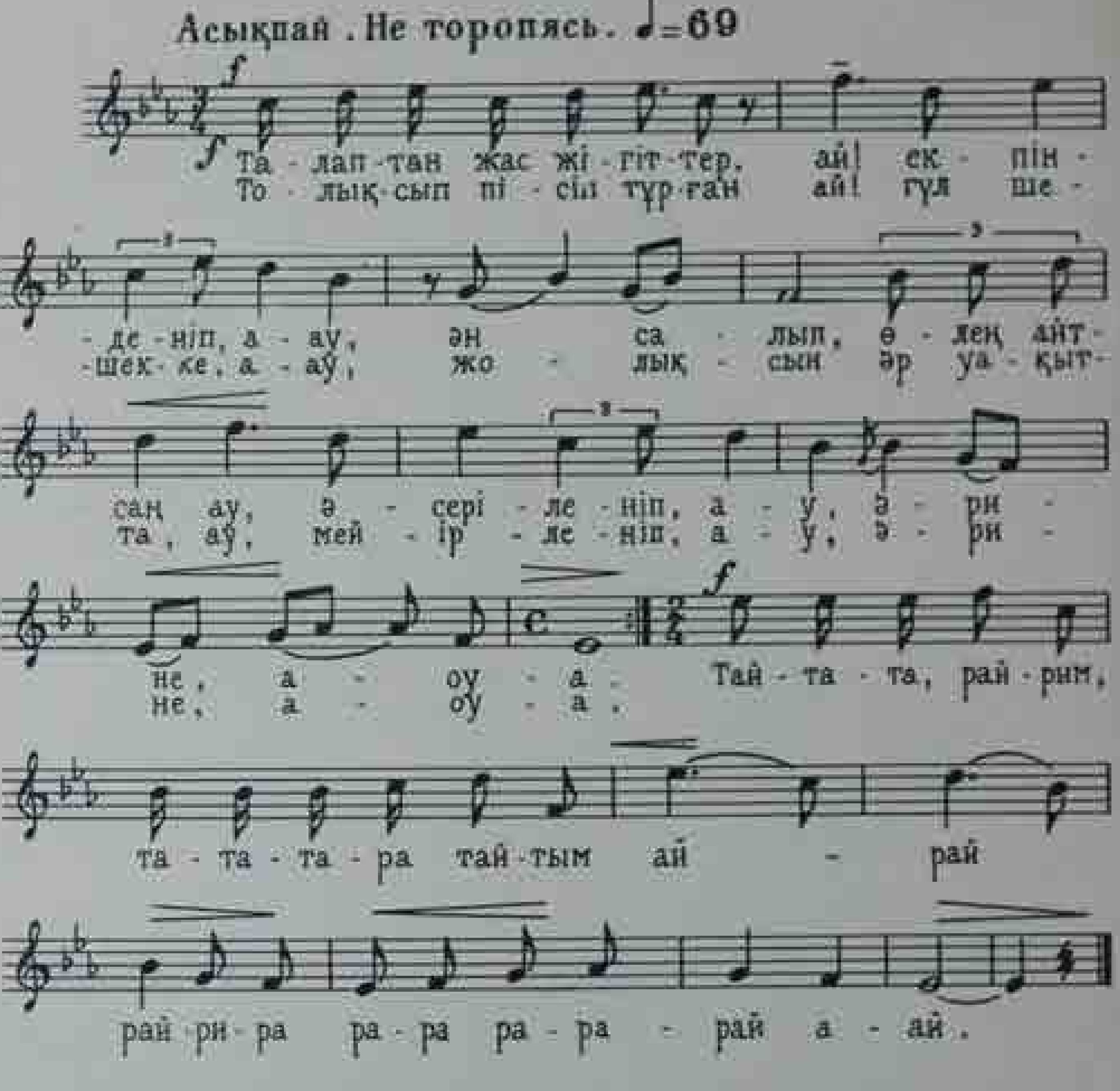

Талаптан жас жігіттер екпінденіп,
Ән салып, өлең айтсаң әсерленіп,
Әрине.
Толықсып пісіп тұрған гүл шешекке,
Жолықсын әр уақытта мейірленіп,
Әрине.

Болады көк жетілсе шалғын төсек,
Өтірік болар ма екен былай десек,
Әрине.
Жастықтың әсерінде не болмайды,
Айтқаным болмас менің, сірә, есек,
Әрине.

ЖАЯУ МҰСА

К. Сейменовтың айтуы бойынша жазылған.
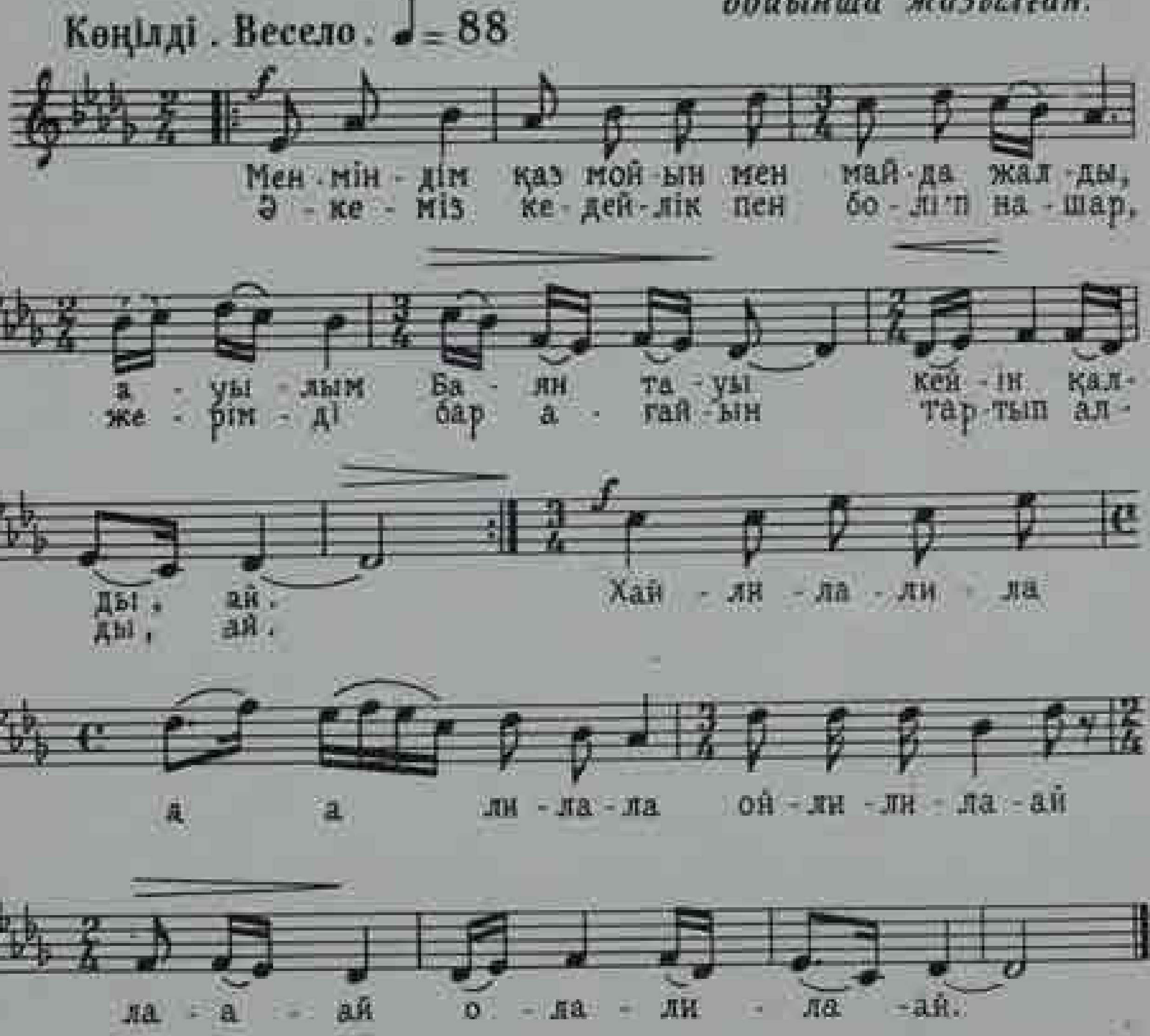
Мен міндім қаз мойын мен майда жалды,
Ауылым Баян тауы кейін қалды.
Әкеміз кедейлікпен болып нашар,
Жерімді бар ағайын тартып алды.

ҰЛЫ ТАУ

Ы. Тұрлыбаевтың айтуы бойынша жазылған.

Савырмен. Не спеша. ♩= 92

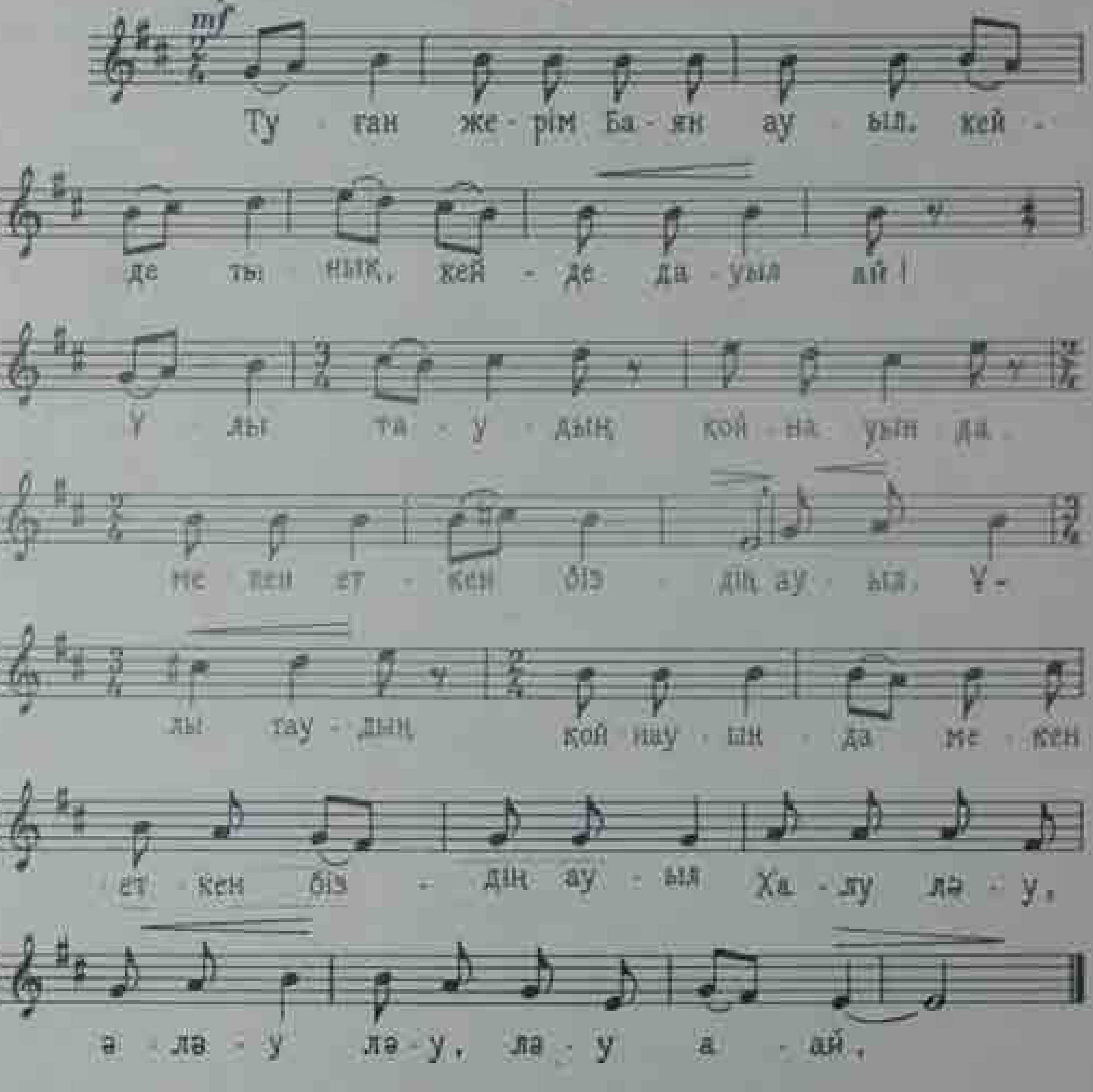

ҰЛЫ ТАУ

Туған жерім Баянаул,
Кейде тыныш, кейде дауыл.
Ұлы таудың қойнауында,
Мекен еткен біздің ауыл.

Артта қалды Баян тауым,
Жер аударды ата жауым.
Қанша қысым көрсетсе де,
Өмір бойы бітпес дауым.

ҚЫЗ КҮЙІ

С. Мусиннің тартуы бойынша жазылған.

Жылдам. Быстро. ♩= 126
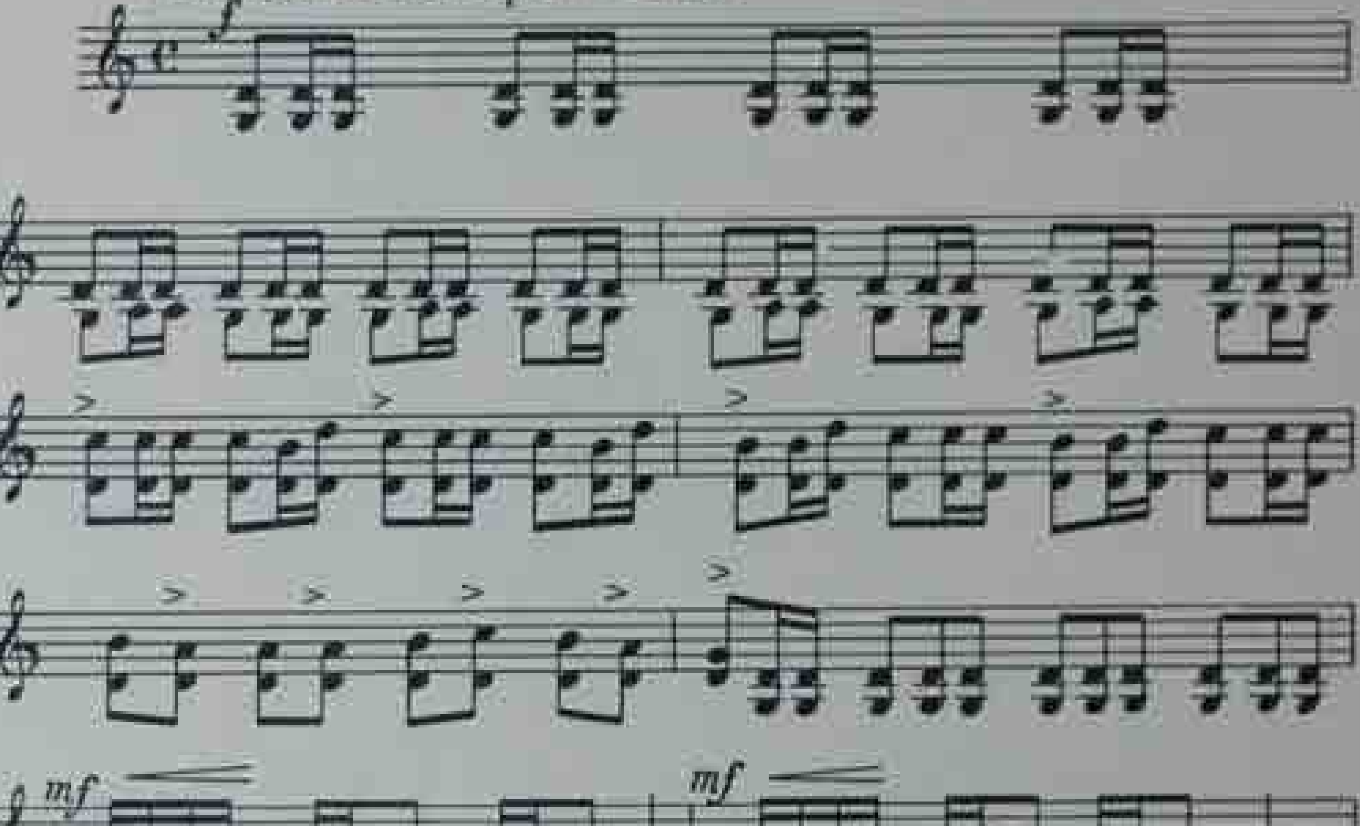
ҚЫЗ БАЛА КҮЙІ

С. Мусинның тартуы бойынша жазылған.

Асықпай. Не торопясь. ♩= 84

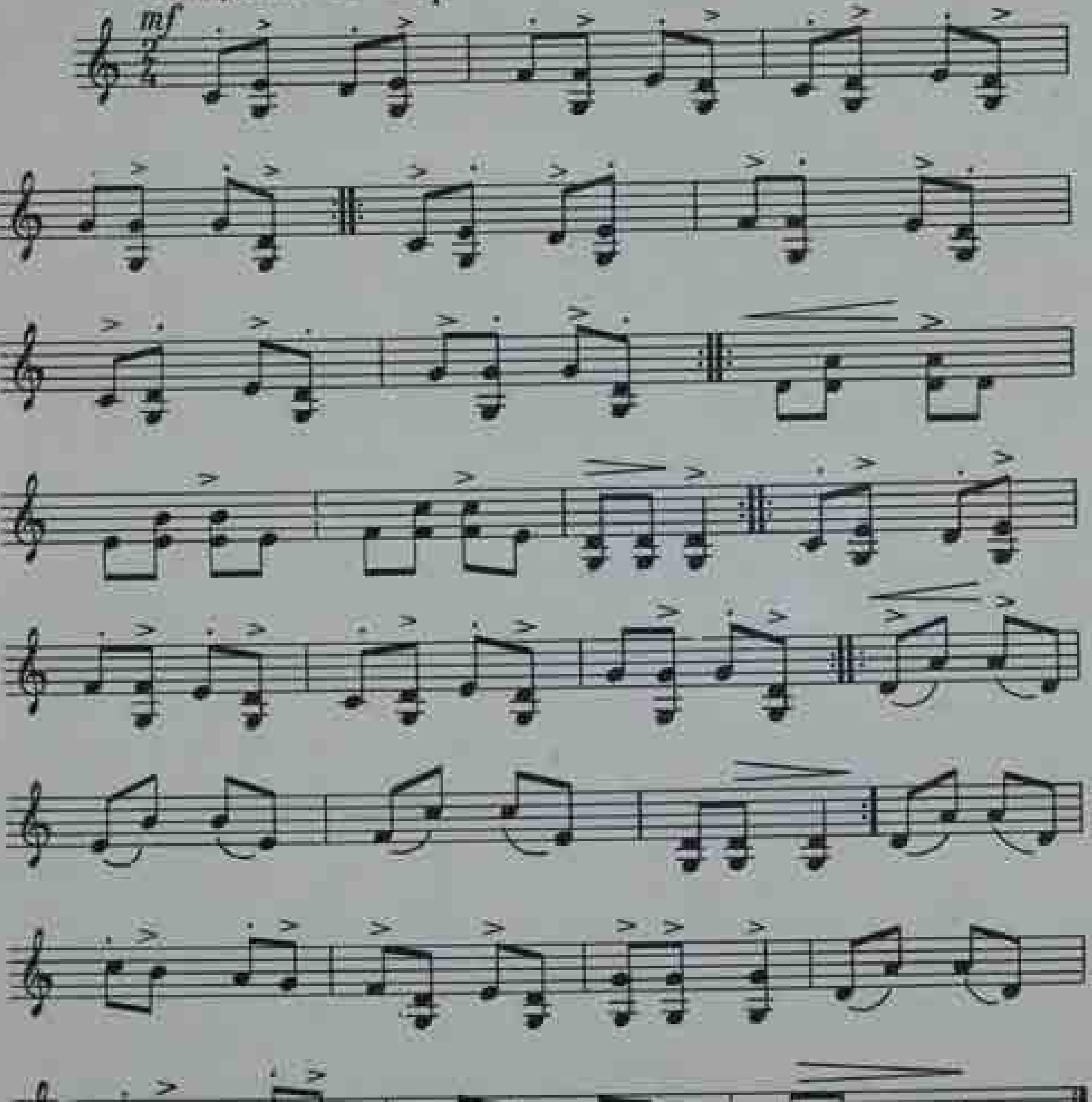

ҚҰМЖЫЛАН КҮЙІ

С. Мусинның тартуы бойынша жазылған.

Көңілді. Весело. ♩= 116

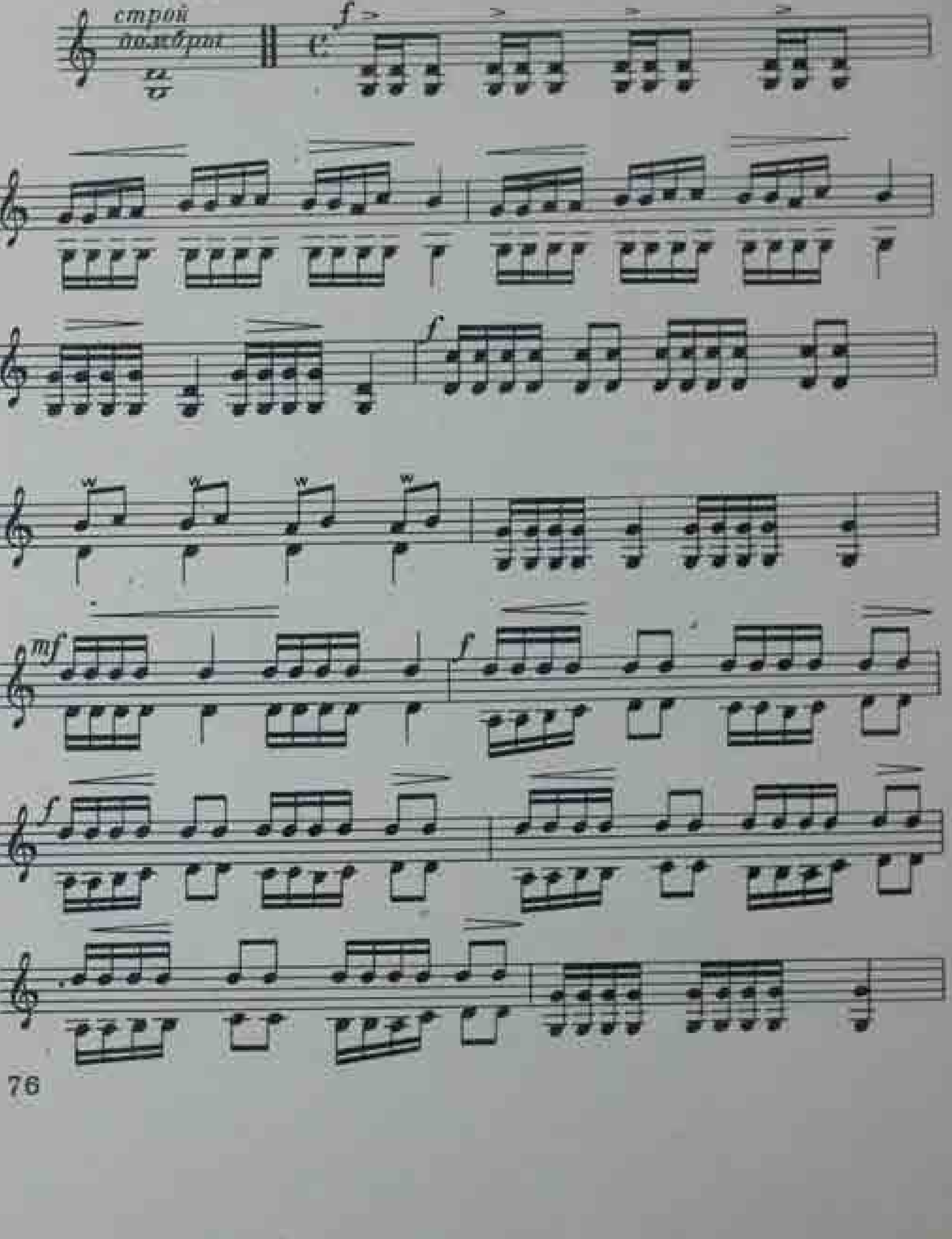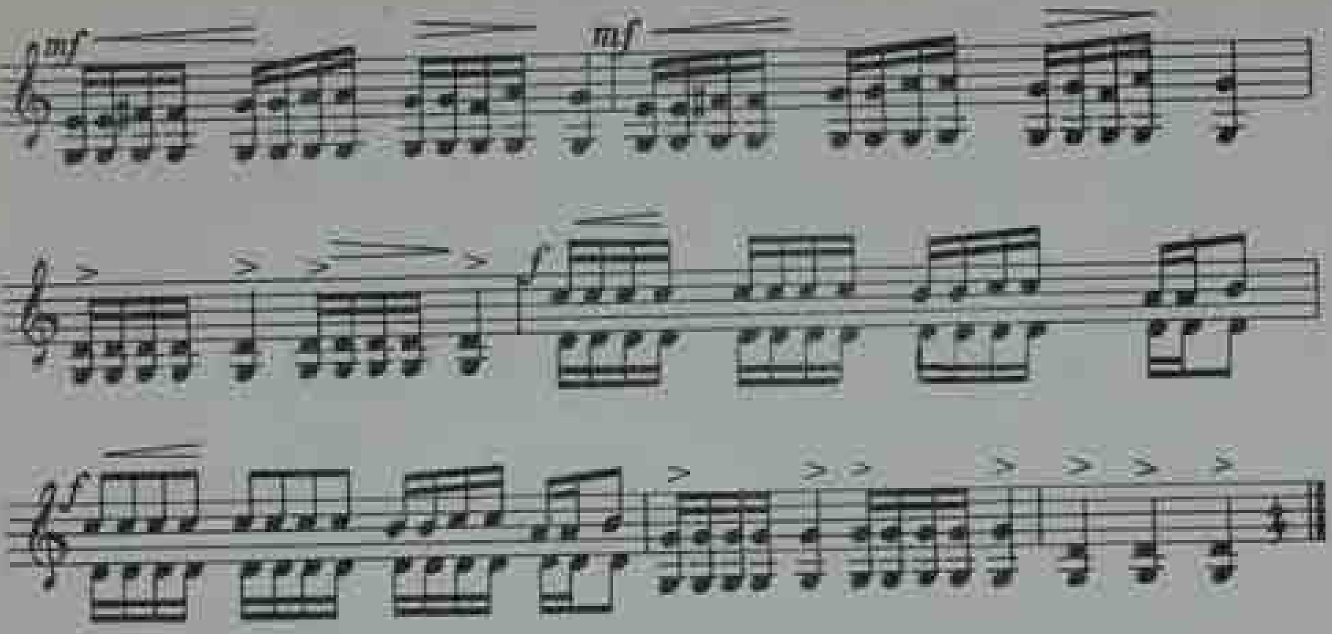

mf
mf
f
f

МАЗМҰНЫ

Алғысөз 3

Әндері

Ақ сиса (I түрі) 7
Ақ сиса (II түрі) 9
Көкқаршыған (I түрі) 10
Көкқаршыған (II түрі) 12
Хаулау (I түрі) 14
Хаулау (II түрі) 16
Сапар (I түрі) 18
Сапар (II түрі) 20
Сұршақыз 22
Гауһар қыз (I түрі) 24
Гауһар қыз (II түрі) 26
Гауһар қыз (III түрі) 28
Құлбай бай (I түрі) 30
Құлбай бай (II түрі) 32
Толқыма (I түрі) 34
Толқыма (II түрі) 36
Біләп ауыл 37
Боторғай 39
Шорманкез 41
Көкей кесті 43
Шолпан 45
Ләйлім 46
Қазан қыздары 48
Жалғыздың күйі 49
Сарын 51
Шайтан торы 52
Тапар хан 53
Әупие күй 55
Көмір 57
Толғау 58
Сәулем қыздар 59
Жалал 60
Бұзау шұрай 61
Кедей әлені 63
Арша батыр 64
Қаршыға, бүркіт 65
Жуан аяқ 67
Әуппе 70
Жаңу Мұса 71
Ұмы тау 72

Күйлері

Қыз күйі 74
Қыз бесік күйі 75
Құмжылан күйі 78